

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 16 JANUARI 1918

No. 107

INHOUD

	Blz.
INTERNATIONAAL INTERMEDIAR INSTITUUT	45
De Scheepvaart in 1917	46
De Engelsche Regeering tegenover den Metaalhandel	48
Binnenscheepvaart in Zwitserland	51
Protectie of Vrijhandel	51
Nog eens Germanismen door F. E. Posthumus Meyjes	52
AANTEKENINGEN:	
Internationaal Intermediair Instituut	52
Nederlandsche staatsleening	53
Octrooi Nederlandsche Bank	53
Houhandelen in 1917	53
De industrie van Frankrijk tijdens den oorlog	53
De Bank van Noorwegen	53
INGEZONDEN STUKKEN:	
De nieuwe Staatsleening	54
„Staatsleening en Inflatie” door A. B. J. Prakken	54
REGEERINGSMATREGELEN OP HANDELSGEBIED	54
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	55—64
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

meer. De omzetten in wissels op de Ententelanden waren buitengewoon gering en de handel stond herhaaldelijk geheel stil. Reeds gering aanbod deed de koersen dalen.

Ook Marken en Oostenr. Kronen waren flauwer. Aanvankelijk hadden nog groote omzetten plaats tot ongeveer onveranderde prijzen. Later was het aanbod overwegend en bij aanzienlijk afnemende vraag, liepen de koersen tamelijk sterk terug. De handel in chèques St. Petersburg, die de beide vorige weken bijzonder levendig was geworden, hield deze week weder bijna geheel op. Via Stockholm kwam het bericht, dat het betalingsverkeer in St. Petersburg groote moeilijkheden ondervindt en herhaaldelijk geheel stilstaat. Om die reden werd de noteering in Stockholm geheel geschrapt en ook hier werd men zeer terughoudend.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: G. E. Huffnagel.

Secretariaat: Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertentiës: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

14 JANUARI 1918.

De geldmarkt was de afgelopen week weder aanmerkelijk vaster. Het door de couponbetalingen ruimer aanbod van de eerste dagen van het jaar, was weder geheel opgenomen en vooral de prolongatiekoers liep ten zeerste op. Geopend op 3 pCt., steeg de koers de volgende dagen regelmatig met $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ pCt. en noteerde de twee laatste dagen der week 4 pCt.

Particulier disconto noteerde eerder lager, daar het aanbod van wissels niet groot was. Tot circa 3 pCt. was regelmatig plaatsing te vinden, in het algemeen zijn geldgevers echter terughoudend en worden voorbereidingen getroffen voor de stortingen op de nieuwe staatsleening. * * *

De stemming op de wisselmarkt was niet geani-

**INTERNATIONAAL INTERMEDIAR
INSTITUUT.**

Van geachte zijde schrijft men ons:

19 Januari zal in het Vredespaleis het Internationaal Intermediair Instituut ¹⁾ ten doop worden gehouden. Naast het Koloniaal Instituut te Amsterdam en de Handelshoogeschool te Rotterdam is deze Haagse stichting (ten dienste van internationale gegevens op juridisch en economisch gebied) de derde in de trias. Zij heeft met de beide zusters de richting gemeen van ondernemingslust en ondernemingsmoed; maar bovendien heeft haar oprichting blijkbaar — gelukkig, voegen wij er bij — iets te zeggen tot het buitenland.

Heel in het begin van den oorlog heeft in het Lagerhuis minister Grey zich uitgelaten over de kleine neutrale landen van Europa als over landen, die „niet anders verlangen dan met rust te worden gelaten.” De uiting miste elke onvriendelijke bedoeling, en zag in het redeverband van den spreker alleen op wat men de hoogere politiek van Europa noemde; maar het gevaar is niet denkbeeldig, dat anderen buitenslands haar van veel ruimer toepassing zullen rekenen; zullen meenen, dat ook in zaken van internationale energie en bevordering van gezonde internationale toestanden een land als het onze begeert in een hoekje te zitten en vergeten te worden.

Wat het nieuwe Haagsche Instituut daartegen wenscht te doen is bescheiden, maar het is een woord op zijn pas. Het wil nabij (en zeker ook ten dienste van) het Vredespaleis een vraagbaak worden voor allerhand internationale gegevens van modern-practischen aard. Als het gelukt — en de naam alleen al van een kloek president als Mr. Loder is borg, dat het een ernstige poging is — het Instituut te doen worden tot een bemiddelaar van gegevens, die vertrouwd en door velen gezocht worden, dan kan het on-

¹⁾ [Een zakelijke opgaaf van wat dit Instituut omvat en beoogt, vindt men onder de Aanteekeningen in dit nummer.]

getwijfeld helpen om onzen internationalen zin in het oog van den vreemde te releveeren.

Mèt reden of zonder reden, zulk releveeren is noodig; veel te lang hebben wij, als volk, ons afzijdig gehouden. Het bijeenkomen der twee vredesconferenties in Den Haag (1899, 1907) heeft ons volk zich laten aanleunen — niet veel meer dan dat. Aan het Vredespaleis heeft de nationale belangstelling zich nauwelijks laten gelegen liggen. Toen in 1914 een Haagsche volkenrechtsacademie werd opgericht, die in het Vredespaleis zal arbeiden, doch wegens den oorlog nog niet kon worden geopend, kwam al het toegezegde geld van Amerikaansche zijde; alleen een onmisbaar Nederlandsch stamkapitaaltje kwam van twee Nederlandsche gevers. Een en ander moest op vreemden, wien de internationale zaak ter harte gaat, wel den dubbelen indruk maken van achterlijke lauwheid en van klaploopen; en al wat onze mannen ondernamen op het gebied van scheepvaart, handel, koloniën, nijverheid, kon, omdat het daar ging om onze eigen zaak, dien beschamenden indruk van onverschilligheid voor internationale zaken niet wegemen of temperen.

Niet in de laatste plaats derhalve juichen wij de nieuwe stichting toe, omdat zij, het internationale belang ter harte nemend, tevens ons oog zal openhouden voor den eisch, dat belang evengoed te dienen als wij overtuigd zijn het onze binnenlandsche en koloniale belangen te moeten doen. Ontstaat er tusschen de Amsterdamsche, de Rotterdamsche en de nieuwe Haagsche schepping eerlang een gestadige wisselwerking en samenwerking, — zooveel te beter.

DE SCHEEPVAART IN 1917.

De invoering van den verscherpten duikbootoorlog was in het afgelopen jaar van grooten invloed op het scheepvaartvraagstuk. In hoever Duitschland voordeel zal hebben van de verscherping en of het beoogde doel bereikt zal worden, staat buiten dit overzicht. Wel kan geconstateerd worden, dat de scheepvaart op de oorlogvoerende landen niet stopgezet werd, en dat de transportmoeilijkheden niet belangrijk groter geworden schijnen te zijn dan ze reeds waren. De maatregel was juist oorzaak, dat de Vereenigde Staten en andere landen, na deelname aan den oorlog, de hand legden op meer dan een miljoen bruto registerton Deutsche en Oostenrijksche scheepsruimte en al hun schepen ter beschikking van de Entente stelden.

Hoe groot de buit van de duikboten geweest is, staat niet vast. Uit de geleidelijke verlaging van molestpremies in verscheidene landen blijkt echter, dat de verliezen afnemen. De geallieerden noemen slechts het aantal Britsche, Fransche en Italiaansche schepen, dat getorpedeerd wordt, zonder de torpedeering van schepen van andere nationaliteit te vermelden en zonder de verliezen tengevolge van mijnen aan te geven, terwijl de cijfers van de Centralen uiteraard onbetrouwbaar zijn, omdat naam en tonnenmaat van de meeste schepen niet bekend zijn. Aan de hand van gegevens door beide partijen openbaar gemaakt en ook door bijzonderheden, die door andere kanalen bekend worden, kan dus slechts een oppervlakkige begroting gemaakt worden. Zoo wordt het totaal verlies aan scheepsruimte sedert 1 Augustus 1914 door oorlogshandelingen, — dus met inbegrip van schepen, die door mijnen verloren gingen, — op ca. 11¼ miljoen bruto registerton (bijna een vierde van de geheele wereldvloot) geschat, waarvan ca. 7 miljoen ton op het afgelopen jaar geboekt moet worden.

Tegenover dat verlies, en de door gewoon zeegevaar te loor gegane schepen, staat de aanbouw. Gebouwd werd in 1914/1916 ca. 4.300.000 bruto registerton; voor 1917 zijn de cijfers onbekend, doch uit beschikbare gegevens kan met zekerheid aangenomen worden, dat minstens dezelfde tonnenmaat als voor den oorlog (2.884.529 bruto registerton) gebouwd

werd. In het groote verlies werd verder voorzien door allerlei maatregelen, welke door den inmiddels benoemden Britschen scheepvaart-minister genomen werden, zooals opheffing van niet dringend noodzakelijke lijnen, aanvoer op de kortst mogelijke trajecten, kort verblijf van schepen in de havens, en voorts door allen in- en uitvoer onder regeeringstoezicht te plaatsen. Verder werd een groot aantal booten van de Groote Meren naar de Atlantische kust gebracht om dienst te doen in de transatlantische en kustvaart.

Voor het nieuwe jaar komen in de eerste plaats in aanmerking de Vereenigde Staten, die al hun fabrieken, werven en werkkrachten gemobiliseerd hebben om, na het vervaardigen van oorlogstuig, koopvaardij-schepen te bouwen. Volgens het vroeger gepubliceerd bouwprogram (blz. 726) zou, met inbegrip van de reeds in aanbouw zijnde schepen, in 1918 bijna 10 miljoen bruto registerton gereedkomen. De toename zal echter niet zoo groot zijn, omdat bij het program inbegrepen zijn de opgekommende Océaanschepen, metende ca. 1.800.000 ton, welke reeds in Amerikaansch bezit waren, zoodat de netto toename op ca. 8.000.000 ton geschat mag worden. Dan volgt Engeland, waar men den ernst van den toestand eerst bij het uitbreken van den verscherpten duikbootoorlog onder de oogen gezien schijnt te hebben. Tot zoolang werd de bouw van koopvaardij-schepen achtergesteld bij oorlogswerk. Weliswaar was er in het afgelopen jaar een program voor het gereedmaken van standaard-schepen, doch dat heeft den aanbouw vermoedelijk meer vertraagd dan bespoedigd. Thans moeten de werkzaamheden en aanvoeren van materiaal zoodanig geregeld zijn, dat de bestaande werven minstens dezelfde ruimte als het laatste jaar voor den oorlog (1.793.287 bruto register ton) kunnen afleveren. Bovendien wordt nog een 80-tal nieuwe hellingen bijgebouwd, waar jaarlijks nog standaard-schepen met een laadruimte van minstens 800.000 bruto registerton gereed kunnen komen; ook zouden constructiewerkplaatsen in het binnenland in dienst van den scheepsbouw gesteld worden.

Getracht werd onzijdige schepen in dienst van de oorlogvoerenden te pressen door onthouding van kolen en voedsel, totdat ruimte afgestaan wordt. In Britsche en Amerikaansche havens werd een groot aantal booten vastgehouden. Eenige in Frankrijk liggende Zweedsche schepen moeten door de Fransche Regeering opgevorderd zijn onder de bepalingen van het verouderde Angarie-recht. Engeland en Amerika hebben dat recht nooit willen erkennen en, niettegenstaande herhaaldelijk alarmeerende berichten over inbeslagneming van onzijdige vaartuigen gelanceerd werden, ook tot dusver niet van toepassing verklaard op neutrale schepen. Wel werd door de Britsche Regeering op een aantal stoomschepen onder onzijdige vlag de hand gelegd onder voorwendsel, dat ze voor een groot gedeelte eigendom van Britsche onderdanen zouden zijn.

Amerikaansche reeders maakten aanvankelijk schitterende zaken, en later, toen de Regeering alle booten boven 2500 ton, en daarna boven 1500 ton opvorderde, konden ze nog ruime winsten boeken, omdat een flinke vergoeding uitgekeerd werd (32/4 à 65/- per ton d.w. per maand). In het begin van het jaar werden in Amerika en in het buitenland vrachtstoomers tot zeer hooge prijzen gekocht, gemiddeld tot 300 dollar per ton d.w. Toen de Regeering meer en meer ingreep, daalden de prijzen tot 200 dollar per ton d.w. De overheid bepaalde verder, dat geen schepen naar het buitenland verkocht mochten worden, en dat alle voor buitenlandsche rekening in aanbouw zijnde vaartuigen overgenomen zouden worden. De scheepvaartwetten werden opgeschort, waardoor schepen onder vreemde vlag de kustvaart mochten uitoefenen. Plannen werden gemaakt om, teneinde de Atlantische havens te ontlasten, alle graanverscheppingen van de Golf van Mexico te doen

plaatsvinden en daartoe eenige binnenlandsche rivieren te normaliseeren. Voor de scheepswerven zou continue-arbeid ingevoerd worden, terwijl de bouwmeesters reeds een vrijwillige distributieregeling van materialen troffen. De spoorwegen, welke te kampen hebben met gebrek aan rollend materiaal en met arbeidersmoeilijkheden, werden voor den duur van den oorlog door den Staat overgenomen.

Britsche reeders waren over het algemeen niet tevreden met de regeeringsmaatregelen. De vrachten waren wel zeer hoog, en bleven in den loop van het jaar stijgen, doch de reederijen profiteerden er niet van, omdat het grootste gedeelte van de vloot opgekommandeerd was tot lage z.g. „blue book rates”, welke bij het uitbreken van den oorlog loonend waren, maar die het thans niet meer zijn, nu alle kosten honderden percenten gestegen zijn. De niet gerequireerde schepen, welke op time-charter voeren, moesten aan de regeering zulke hooge molestpremies betalen, dat van winst geen sprake meer was. Het gevolg van die maatregelen was, dat de scheepsprijzen belangrijk daalden, en wel van ca. £ 25 per ton d.w. in het begin van het jaar, tot ca. £ 20 in het eind voor nieuwe vrachtbooten van 7500 ton laadvermogen. Voor schepen ca. 15 jaar oud daalden de prijzen van ca. £ 22 tot ca. £ 15. De voorziening van kolen aan Frankrijk en Italië kwam geheel onder regeeringstoezicht. Voor kolen en vracht werden maximum prijzen vastgesteld; de vrachten verdubbelden in den loop van het jaar, en toen niet voldoende aanbod van onzijdige vaartuigen kwam, werden de wettelijke bepalingen geheel buiten werking gesteld. Huurschepen voor de kolenvaart bedongen vrachten, varieerend tusschen 45/- en 100/- per ton d.w. per maand. De „Inter Allied Chartering Executive” stelde allerlei vrachten vast, doch moest ze geregeld verhoogen, soms meer dan verdubbelen, omdat anders onzijdige ruimte niet te krijgen was. Bij Britsche schepen komt het verschil tusschen de vracht, welke de ontvangers der lading moeten betalen en de vergoeding, welke de reeders ontvangen, ten goede aan het Rijk. Een wetsontwerp is ingediend, teneinde de controle op de scheepvaart tot drie jaren na den oorlog aan de Regeering te houden, hetwelk bij belanghebbenden zeer veel oppositie ontmoet. Belangrijke fusies van scheepvaartmaatschappijen kwamen tot stand.

Frankrijk verbood verkoop van schepen naar het buitenland, en rekwireerde schier alle booten. De vloot verloor door oorlogshandelingen ca. 700.000 ton (ca. 28 pCt.), waarvan het grootste gedeelte in het afgelopen jaar. De regeering gaf opdracht tot den bouw van een 30-tal 1400 tonners.

Noorwegen maakte zeer goede zaken, zoowel met de exploitatie als met den verkoop van schepen. Zeilschepen vonden hoofdzakelijk en stoombooten voor een groot gedeelte emplooi in de veilige vaart tusschen Noord- en Zuid-Amerika en in de Stille Zuidzee tot zeer loonnende vrachtcijfers; in het einde van het jaar werden maximum vrachten op lagere basis vastgesteld, welke echter toch nog zeer winstgevend zijn. In Amerika in aanbouw zijnde schepen, metende 270.000 ton, werden gedeeltelijk verkocht tot fancyprijzen, gedeeltelijk door Amerika opgevorderd. De regeering greep ook hier in door te bepalen, dat voor alle bevrachtingen en verkoopen toestemming gevraagd moest worden. Voorts werd bepaald, dat assurantiepenningen van verloren gegane schepen onder de oorlogswinstbelasting vallen, tenzij de gelden bestemd worden voor nieuwen aanbouw, hetgeen aanleiding gaf in Engeland bouwcontracten af te sluiten tot prijzen, afwisselend tusschen £ 24 en £ 30 per ton d.w. Door duikbooten verloor de vloot sedert het begin van den oorlog ca. 1.000.000 bruto register-ton, waarvan ongeveer tweederde in 1917.

Zweden en Denemarken verboden den verkoop van schepen naar het buitenland. In Denemarken werd bovendien vervanging van verloren gegane schepen

verplichtend gesteld, en tot regeeringsaanbouw van een aantal schepen besloten.

Duitschland verloor in het afgelopen jaar bijna een vijfde van zijn vloot van vóór den oorlog door inbeslagneming door oorlogvoerenden. Of, en in hoeverre, alle schepen voorgevoerd voor dat rijk verloren zijn, is nog onzeker. Krachtige pogingen om de vloot na den oorlog weer op peil te brengen worden gedaan. Wettelijke bepalingen om oorlogsverliezen te vergoeden zijn gemaakt; voor bevrachtingen moet vooraf toestemming van de overheid verkregen worden. Eenige reederijen hebben haar kapitaal uitgebreid, en reeds 150.000 ton aan nieuwe schepen besteld. Voor zoover de vaart op de Oostzee werd uitgeoefend, waren de resultaten zeer gunstig. Bestaande werven werden vergroot, en nieuwe groote scheepsbouwmaatschappijen opgericht.

Oostenrijk diende een wetsontwerp in, om de subsidie-wetten van 1907, die in het eind van 1916 afliepen, voorloopig tot het eind van 1917 te verlengen, met de bedoeling om dan nieuwe ontwerpen bij den Rijksraad in te dienen. Verscheidene scheepvaartmaatschappijen verhoogden haar kapitaal. Een aantal reeders maakte gebruik van de heerschende hooge prijzen om hun in neutrale havens liggende booten te verkoopen.

Spanje en Portugal verboden verkoop en bevrachting naar het buitenland, aangezien niet voldoende ruimte beschikbaar zou zijn om te voorzien in de meest noodzakelijke behoeften. Wettelijke bepalingen werden gemaakt nopens opvordering van schepen. Vrachten rezen tot ongekende hoogte; voor kolen naar Barcelona werd de vracht in den loop van het jaar van 65/- tot circa 350/- per ton opgevoerd. Financieel gunstige resultaten werden verkregen; de koersen van eenige vrachtvaartmaatschappijen stegen tot 1700 pCt.

De Grieksche handelsvloot, welke in het begin van het jaar werkloos lag, werd verreweg voor het grootste gedeelte door de Britsche regeering gehuurd tot 30/- per ton d.w. per maand, met molestverzekering voor bevrachters rekening. De Grieksche regeering verbood overdracht van schepen aan buitenlanders.

Japan heeft ongetwijfeld het meest geprofiteerd van den oorlog. Schepen werden voor buitensporige sommen verkocht; de prijzen stegen voor nieuwe, moderne vrachtstoomers geleidelijk van 400 tot 900 yen per ton d.w. De scheepsbouw nam een hooge vlucht; te water gelaten werd ca. 350.000 ton in 1917 (waaronder 69 schepen boven 1000 ton, metende 299.684 ton), het dubbele van de tonnenmaat van 1916 en het tienvoudige van het jaar daarvoor; voor aflevering in het volgende jaar werd reeds 600.000 ton besteld. Nieuwe ijzer- en staalfabrieken werden opgericht, en een aantal hellingen bijgebouwd. Er heerscht echter groot gebrek aan grondstoffen voor verderen aanbouw; in het tekort kunnen thans alleen de Vereenigde Staten voorzien. Levering van 175.000 ton staal door Amerika zou geschieden in ruil voor 250.000 ton scheepsruimte tot betrekkelijk lage prijzen, n.l. 170 à 200 dollar per ton d.w., doch bevestiging, dat de overeenkomst tot stand gekomen is, bleef nóg uit. De deelneming van de vloot aan het wereldverkeer bepaalde zich voor het grootste gedeelte tot het Verre Oosten en de Stille Zuidzee. De Vereenigde Staten huurden een aantal schepen voor een jaar tot recordvrachten, afwisselend van 75/- tot 90/- per ton d.w. per maand. Inmiddels bepaalde ook hier de regeering, dat geen schepen meer verkocht en geen bouworders van vreemdelingen meer aangenomen mochten worden zonder vergunning. De scheepsbouwpremies werden afgeschaft en alle bevrachtingen moesten aan de goedkeuring van den verkeersminister onderworpen worden. Molestverzekering door het Rijk werd verplichtend gesteld, waarbij voor Japan lagere premies golden dan voor andere Oostersche landen; zoo bedraagt de premie voor lading van Engeland naar Japan slechts de helft van de premie op goederen naar China.

Argentinië zag zijn scheepvaart hoe langer hoe meer verminderen, en wel tot beneden de helft van de tonnenmaat van vóór den oorlog. Eerst was er een uitvoerverbod van tarwe en meel en later gingen de oorlogvoerenden bij voorkeur graan van Noord-Amerika halen, teneinde door het kortere traject scheepsruimte te besparen. Om het groote verschil aan baten uit de scheepvaart goed te maken, werd besloten een oorlogsbelasting van 50 cents goud per netto registerton op alle uitgaande schepen te heffen. Scheepsbouw zal met regeeringssteun ter hand genomen worden.

Chili bepaalde, teneinde de kustvaart zooveel mogelijk door de nationale koopvaardijvloot te doen uitoefenen, dat vreemde schepen hooge havenkosten moesten betalen. De aanbouw op eigen werven zal gesteund worden. Onderhandelingen zouden gevoerd worden over aankoop van eenige geïnterneerde schepen.

Nederland had in hooge mate van de oorlogvoerende te lijden. De opeenvolgende stakingen van machinisten en scheepsvolk werden opgeheven toen de schepen niet meer mochten uitvaren. De Schepen-vorderingswet trad in werking, doch de reederijen kwamen niet in ongunstiger conditie dan ze reeds waren onder de Schepenuitvoerwet. Onder laatstgenoemde wet werden toch de voorwaarden eenzijdig vastgesteld zonder de belanghebbenden te hooren. De scheepvaart van Nederland op Indië en Zuid-Amerika werd nagenoeg stopgezet. Een aantal reederijen vond eenige compensatie door het uitoefenen van de vaart van Nederlandsch-Indië op de Vereenigde Staten en door ander emploi in het Verre Oosten. Aan een zeventigtal schepen, welke in de Vereenigde Staten voedingsartikelen, fosphaat etc. zouden laden, en waaromtrent met de Engelsche Regeering overeenstemming verkregen was, werden de voor vertrek benodigde papieren onthouden. Terwijl de meeste schepen met lading aan boord op de documenten lagen te wachten, vaardigde de Amerikaansche Regeering een uitvoerverbod voor lading en bunkerolen uit. Thans worden de uitvoerverboden gebruikt om op de Regeering pressie uit te oefenen, teneinde schepen voor Amerikaansche transporten te bekomen. Een regeling over hervatting van de vaart wordt eerlang verwacht. Met de Deutsche Regeering werd overeengekomen, dat voor een aantal getorpedeerde schepen gedeeltelijk geldelijke vergoeding gegeven en gedeeltelijk in Indië liggende Deutsche booten afgestaan zouden worden. Onder de Oorlogsmolestverzekeringswet werden door de Regeering vele ladingen en schepen verzekerd, doch tot dusver waren de premieontvangsten nauwelijks voldoende om de verliezen te dekken. Verloren gingen door torpedeering of mijnen 29 stoomschepen, metende 76.864 bruto registerton; een stoomschip, 2.786 ton, is spoorloos verdwenen; op 3 stoomschepen, metende 14.350 ton, werd door de Britsche Regeering beslag gelegd, totaal 94.000 bruto registerton. Voorts werden een motorboot en 5 motorschoeners, metende 5.500 bruto registerton, door Duitschland tot zinken gebracht. Nog gingen verloren 23 kleine zeilschepen en 49 visschersvaartuigen, waarvan o.s. 18 en 36 door oorlogshandelingen en o.s. 3 en 12 door onbekende oorzaak. Het financieel resultaat van de oude maatschappijen was niet ongunstig, omdat ze door groote reserves en afschrijvingen op geringe lasten zaten, en door eenige reizen te maken en vergoeding voor oponthoud te ontvangen, toch nog inkomsten hadden. Dividenden werden uitgekeerd tot 55 pCt. voor de lijners en tot 100 pCt. voor de wilde vrachtvaart-maatschappijen; de koersen van de aandelen stegen tot onderscheidenlijk 450 en 1400 pCt. Scheepsprizen liepen tot ongekende hoogte op. Werd in het begin van het jaar voor nieuwe 1000/5000 ton stoomschepen ca. 400 gulden per ton draagvermogen betaald, de laatste transacties werden tot ca. 750 gulden gemeld. Voor motorschoeners waren de cijfers ondersch. ca. 300 en ca. 425 gulden per ton draagvermogen. Er zijn intuschen aanwijzingen, dat de allerhoogste prijzen tot

het verleden behooren. Te water gelaten werden stoom- en motorschepen, metende ca. 150.000 bruto registerton, waarvan ca. 110.000 voor Nederlandsche rekening. In aanbouw zijn, met inbegrip van motorschepen, waaronder eenige groote booten voor buitenlandische rekening, ca. 350.000 ton, waarvan ca. 260.000 door de bouwmeesters opgegeven wordt te zijn voor Nederlandsche rekening; deze cijfers zijn echter niet betrouwbaar. De vooruitzichten nopens het gereedkomen van deze schepen zijn niet zeer gunstig, omdat de leverancier van het benodigde ijzer en staal allerlei beperkende bepalingen maakt, o.a. dat de schepen na afloop van den oorlog voor Duitschland zouden moeten varen of onder Deutsche vlag gebracht zouden moeten worden. Aangezien dergelijke voorwaarden niet in te willigen zijn, wordt gevreesd, dat de aanbouw het volgend jaar zeer belangrijk ingekrompen zal moeten worden. Op eenige werven moet de aanbouw dan ook reeds voorloopig stopgezet zijn. De scheepvaart op Nederlandsche havens was wederom belangrijk geringer dan het jaar tevoren; de tonnenmaat der te Amsterdam binnengekomen schepen was 719.786 bruto registerton (1.942.201 in 1916) of een zesde van het laatste jaar vóór den oorlog. Voor Rotterdam waren de cijfers in netto registerton 1.319.225 (3.191.830 in 1916) of slechts bijna een tiende van 1913.

Rotterdam, 31 XII 1917.

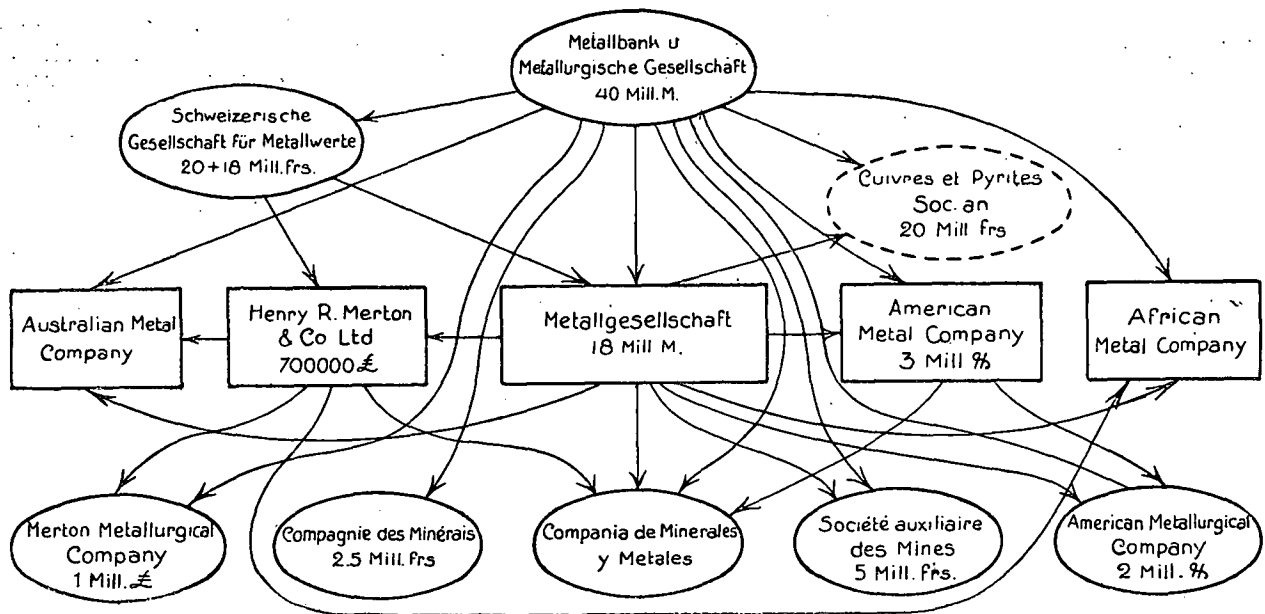
C. G.

DE ENGELSCH-REGEERING TEGENOVER DEN METAALHANDEL.

In den loop van December heeft het Engelsche parlement een paar dagen gegeven aan een principiëel debat over de vraag, of al dan niet maatregelen behooren te worden genomen tegenover de overheerschende positie, die vreemde, in hoofdzaak Deutsche, belangen in den handel in een reeks van metalen, zink, lood, tin, koper, antimoon en dergelijke, innemen. Zoowel om het belang der zaak zelve als wegens de stroomingen, die hierbij in het parlement naar voren kwamen, is een overzicht in deze kolommen op zijn plaats.

De voorgestelde maatregelen richtten zich in hoofdzaak tegen de groote internationale combinatie, algemeen bekend onder den naam van „Merton-concern”. Aan dit concern heeft Robert Liefmann in het eerste nummer — Januari 1913 — van het Weltwirtschaftliches Archiv een uitvoerige studie gewijd, die ons in staat stelt van den omvang en de organisatie der combinatie ons een denkbeeld te vormen.

Stichter en ook thans nog leider van het concern is Wilhelm Merton, van geboorte een Engelschman, doch van Deutsche afkomst, wiens vader eigenaar was der bekende Londensche firma Henry R. Merton & Cy. Tegen de 70er jaren trad Wilhelm Merton in de Frankfurter firma van Philipp Abraham Cohen, toenmaals eveneens een zeer belangrijke metaalhandel. De firma deed in 1873 haar edelmetaalhandel over aan de Deutsche Gold- und Silberscheideanstalt — een lichaam, dat zich, gelijk den Nederlandschen kinabelangen niet onbekend is, ook buiten zijn oorspronkelijk terrein ontwikkeld heeft — en beperkte zich sindsdien tot de reeds genoemde metalen: zink, lood, koper, tin en dergelijke. In 1881 werd de firma omgezet in de „Metallgesellschaft”, aanvankelijk met 2 miljoen mark kapitaal, dat echter allengs tot 15 miljoen werd verhoogd. De Londensche firma werd eveneens in een naamlooze vennootschap omgezet, waarin de Mertonfamilie de meerderheid der aandelen bezat, terwijl reeds in 1877 als derde werd opgericht de American Metal Company, met een kapitaal van thans 3 miljoen dollar. Aanvankelijk zuivere handelslichamen, gingen deze ondernemingen zich al spoedig interesseeren bij de winning der verhandelde metalen, met het gevolg, dat tusschen 1897 en 1907 in alle drie landen speciale holding companies werden opgericht, waarbij het allengs vergaarde aandelenbezit in een reeks metaalproducerende maatschappijen werd ondergebracht. Het aandelenkapitaal dezer holding

companies bleef echter in handen van de drie moeder-ondernemingen. Ook deze holding companies — de Metallurgische Gesellschaft, de Merton Metallurgical Company Ltd. en de Metallurgical Company of America — breidden hun werkzaamheid steeds verder uit, zoodat weder dochtermaatschappijen werden opgericht, de Compagnie des Minerais in Luik, de Société auxiliaire des Mines in Parijs en de Compania de Minerale y Metales in Mexico. Bovendien werd in 1907, ditmaal met de Fransche Société Générale en de bankiersfirma Cahen d'Anvers de Société des Cuivres et Pyrites opgericht ter exploitatie van een drielat Spaansche kopermijnen, terwijl in de latere jaren naast de metallurgische ondernemingen nog de African Metal Cy. en de Australian Metal Cy. ontstonden, beide in hoofdzaak handelslichamen. Bij de laatste is naast de Metallgesellschaft en Henry R. Merton & Co. Ltd. ook de reeds genoemde Deutsche Gold- en Silberscheideanstalt betrokken. Neemt men in aanmerking, dat, de enkele genoemde participaties buiten rekening gelaten, de geheele combinatie in hoofdzaak met eigen geld werkte, zoodat niet het streven om met een gering eigen kapitaal een ongelijk grooter vreemd kapitaal te beheerschen tot den gekunstelden opzet leidde, dan vraagt men zich af, waarom tot de oprichting van dit ingewikkeld samenstel werd overgegaan. Voor zoover niet afwijkende rechtverhoudingen mede oorzaak waren, moet het antwoord hierop luiden, dat steeds het streven heeft voorgezeten, den belangen in de verschillende landen, althans voor het uitwendige, overal zooveel mogelijk een nationaal karakter te geven.

Intusschen bleef allengs de groei van het eigen kapitaal bij den snellen groei van het concern ten achter en moest gezocht worden naar een middel om vreemd kapitaal in grotere bedragen aan te trekken. Dit werd gevonden door oprichting der Berg- und Metallbank, A.G., met 40 miljoen mark kapitaal, waarvan aanvankelijk 28 miljoen mark uitgegeven werd. De bank nam met een zeer belangrijk agio een deel van de aandelen der drie moederondernemingen, ongeveer $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$, over. Een beslissende stem in deze ondernemingen verwierf de bank dus niet, terwijl aan den anderen kant de Merton-belangen ook in de bank feitelijk beslissenden invloed hadden.

Enkele jaren later, in 1910, werd een nieuwe merkwaardige stap gedaan, waarin — men herinnere zich de gespannen internationale verhoudingen van die dagen — duidelijk een streven naar nog verdere denationalisatie tot uiting kwam. Opgericht toch werd de Schweizerische Gesellschaft für Metallwerte te Basel, met 20 miljoen frs. kapitaal en al spoedig 18 miljoen frs. obligaties. Deze Zwit-

sersche instelling nam het geheele bezit van de Berg- und Metallbank in de Londensche zaak Henry R. Merton & Co. Ltd. over, benevens de meerderheid van de aandelen der Metallgesellschaft, het eigenlijke centrale lichaam. Bereikt was hiermede, dat alle directe verband tusschen de Duitsche groep en de Londensche moederverenootschap verviel. Het bezit van de meerderheid van de aandelen der Metallgesellschaft gaf voorts aan het Zwitsersche lichaam in het geheele concern groote beteekenis. Intusschen berust de meerderheid van de aandelen der Zwitsersche maatschappij weder in handen der Berg- und Metallbank, zoodat het ten slotte deze bank was, die de draden van het geheel in toenemende mate in zich ging vereenigen. Bovendien werd deze bank terzelfder tijd met de Duitsche holding company, de Metallurgische Gesellschaft, samengesmolten tot de Metallbank und Metallurgische Gesellschaft, zoodat tegelijk het gansche holding-bezit dezer maatschappij aan haar overging.

Liefmann geeft een overzicht van het effectenbezit der nieuwe vennootschap, hetwelk een merkwaardigen kijk geeft in het bedrijf. Aan grotere posten, binnen én buiten het concern worden genoemd:

Aand. Metallgesellschaft, Frankfurt a. M.	510.000 M.
„ Schweiz. Ges. für Metallwerte, Basel	8.484.500 frs.
„ idem met 50 % storting	4.000.000 frs.
„ American Metal Cy, New York	759.000 \$
Obl. idem	759.000 \$
Aand. Merton Metallurgical Cy Londen	89.220 £
„ idem met 25 % storting	327.550 £
„ Australian Metal Cy, London & Melb.	10.000 £
„ Comp. de Min. y Met. Mexico	57.700 \$ Mex.
„ Comp. des Minerais, Luik	225.000 frs.
„ Comp. Minera de Penoles, Mexico	520.800 \$ Mex.
Pref. aand. Soc. des anciens Etabl. „Sop- witch”, Parijs-Linares	766.000 frs.
Aand. Us. de Désargentation Hobok.-Antw.	1.438.000 frs.
„ Soc. An. des Zincs de la Campine, Budel	807.000 frs.
„ Metallhütte Duisburg A. G.	2.026.000 M.
„ Oberschles. Zinkh. A. G. Kattowitz	1.900.000 M.
„ Bensberg-Glabbe. Bergw. & Hütten A. G.	860.500 M.
„ Nordd. Affinerie A. G. Hamburg	825.000 M.
„ Hedderheimer Kupferw. Frankf. a. M.	797.000 M.
„ Bleihütte Call G. m. b. H. Call i. d. Eifel	750.000 M.
„ Consortium Gewerksch. Rastenberg	420.000 M.
„ voor stikstofbereiding	710.000 M.

Naast deze grotere posten komen nog voor een bankfirma in Berlijn en 78 ondernemingen, waarin voor geringere bedragen is deelgenomen. In 1912 werd ten slotte het kapitaal op de tegenwoordige hoogte gebracht en bovendien de werkingsfeer nog belangrijk uitgebreid. Bij de genoemde ondernemingen voegden zich de Mitteldeutsche Versicherungs A. G. in Dusseldorp, de Allgemeine Revisions- und Verwal-

tungs A.G. in Berlijn, de Solotwina Naphta G. m. b. H. in Lemberg, de Oesterr. Petroleumindustrie A.G. in Weenen en studiesyndicaten voor Hongarije, Mexico en Rusland.

Neemt men in aanmerking, dat dit alles naast het intern bezit slechts de holding is der vroegere Deutsche dochtervennootschap, dan kan men zich een denkbeeld vormen van de gronden, waarop Liefmann zich gerechtigd kon achten het Merton-concern na de A.E.G.-combinatie het grootste internationale ondernemen van Deutsche afkomst te noemen en het zelfs met de Standard Oil-combinatie op een lijn te stellen. De interne organisatie van het concern wordt aanschouwelijk voorgesteld in vorenstaand schema, eveneens met enkele wijzigingen, aan het artikel van Liefmann ontleend. De ovaal omrande lichamen zijn zuivere holding companies, de overige handelsondernemingen, die intusschen, althans wat de drie oorspronkelijke moederondernemingen betreft, tevens in sterke mate het karakter van holding companies dragen.

Naast het Merton-concern moeten door wie een volledig overzicht wil geven van den Frankfortschen internationalen metaalhandel, nog enkele andere firma's worden genoemd. In de eerste plaats wel de firma Beer, Sondheimer & Co., die in samenwerking met de Mitteldeutsche Kreditbank in 1906 de Tellus A. G. für Bergbau und Hüttenindustrie oprichtte met 6 miljoen Mark kapitaal, een holding company, die, als hare zusters in het Merton-concern, in tal van landen haar belangen heeft.

Is omtrent de inwendige organisatie, in de eerste plaats van het Merton-concern, dus voldoende bekend, omtrent de feitelijke machtspositie der combinatie is dit niet in die mate het geval en heeft ook de behandeling in het parlement minder opgeleverd dan verwacht mocht worden. Immers het regeeringsvoorstel was het resultaat van een uitgebreid onderzoek, ingesteld door het dusgenaamde Non-ferrous Metals Committee, welke commissie, naar bekend, een uitvoerig rapport had opgesteld. De regeering heeft intusschen gemeend dit rapport, niettegenstaande herhaalden aandrang uit het parlement en niettegenstaande de ironische opmerking, dat toch waarlijk deze mededeeling in Hindenburg's plannen geen verandering zou brengen, niet te moeten overleggen.

Niettemin is wel het een en ander gebleken, dat vermelding verdient. Naar het schijnt is de macht der combinatie het sterkst gevoeld op het gebied van het zink, het metaal dat te Londen reeds dadelijk na het uitbreken van den oorlog de grootste prijsverheffing te zien gaf. Niet alleen schijnt het concern voor den oorlog de markt in dit metaal, vooral te Londen, voor een groot deel te hebben beheerscht, ook het feit, dat Engeland na het uitbreken van den oorlog slechts met groote moeite in de eigen behoefte kon voorzien, wordt geweten aan de door het concern gevoerde politiek. Immers al werd binnen het Britsche rijk, met name in Australië, voldoende zinkerts gevonden, de politiek van het concern zou steeds zijn geweest, de verwerking van dit in geconcentreerden vorm uitgevoerde erts enkel in Duitschland te doen geschieden. Concurrentie tegen het concern, dat bovendien de grondstof in hoofdzaak in handen had, zou uitermate bezwaarlijk zijn geweest, met het gevolg, dat bij het uitbreken van den oorlog de enkele, weinig moderne zinksmelterijen, waarover Engeland kon beschikken, niet bij machte bleken in de behoefte te voorzien. De hieruit voortvloeiende moeilijkheden hebben trouwens — zie o.a. dit blad 1916, pag. 524 en 1917, pag. 346 — reeds vroeger aanleiding gegeven tot maatregelen van verstrekkenden aard, die thans niet weder behoeven te worden besproken.

Ten opzichte van koper, tin, antimoon en enkele andere metalen, kan, wat het concern betreft, van een productiemonopolie uiteraard niet gesproken worden. Toch schijnt, mag men de mededeelingen van het parlementslid Broughton gelooven, o.a. van de gansche koperproductie in de Vereenigde Staten 50 pCt.

direct of indirect onder Deutsche contrôle te staan. Sterker nog is de positie van het concern in den handel, zoodat ook in dit opzicht verschillende sprekers der regeering van een monopolie meenden te kunnen gewagen. Zelfs nam een hunner, de reconstructie-minister, Dr. Addison, de bewering voor zijn rekening, dat, wanneer in den eersten tijd van den oorlog van Engelsche zijde een tekort aan munitie had bestaan, dit in hoofdzaak aan het genoemd monopolie moet worden geweten. „Wij offerden daarmede de levens van verschillende duizendtallen onzer manschappen” — aldus Dr. Addison. Een bewering, die intusschen door den oud-minister Runciman en anderen volstrekt werd tegengesproken. Integendeel had volgens hen Henry R. Merton & Cy. Ltd. in den oorlog aan de Engelsche regeering zeer groote diensten bewezen en in de voorziening van metaal voor de munitiefabriecage een voorname rol gespeeld.

De regeering motiveerde haar voorstellen, waarover nader, met een beroep op de in Juni 1916 te Parijs gehouden economische conferentie der geallieerden. De beginselen, daar aanvaard — zie dit blad 1916, pag. 389 — hadden in Engeland geleid tot het instellen van een aantal commissies ten einde na te gaan of op verschillend gebied een grooter onafhankelijkheid van het Britsche rijk wenschelijk was. Onder deze commissies kwam ook voor het reeds genoemde Non-ferrous Metals Committee, aanvankelijk uitsluitend uit Engelschen bestaande, later aangevuld met vertegenwoordigers van Canada, Zuid-Afrika en Australië. Het is deze commissie geweest, die, gesteund door de Londensche metaalbeurs, aan de regeering het voorstel deed een wettelijke regeling te treffen, die gedurende een periode van 5 jaar na den oorlog den Londenschen handel tegen den greep van het Deutsche concern zou beschermen. De commissie vertrouwde, dat deze termijn voldoende zou zijn om de Britsche belangen bij de verwerking en den handel dezer metalen in staat te stellen zich zoodanig te organiseren, dat zij tegen de verzwakte Deutsche concurrentie bestand zouden blijken. In het parlement werd dan ook medegedeeld, dat zich reeds een krachtige combinatie had gevormd, naar het oordeel van tegenstanders van het ontwerp krachtig genoeg om ook zonder 5-jarigen kunstmatigen steun den strijd aan te binden.

Het voorstel der regeering kwam hierop neer, dat van nu af tot 5 jaar na den oorlog de handel in een reeks van non-ferrous metals slechts mogelijk zal zijn met vergunning van den Board of Trade. Deze vergunning zal, behoudens bijzondere gevallen, ter beoordeeling van den Board of Trade, in beginsel geweigerd worden, o.a.:

wanneer de handelaar, een der firmanten, directeur of hoofdbeamte der handelsdrijvende vennootschap, is of was van vijandelijke nationaliteit of op eenig oogenblik, ook vóór den oorlog, onderdaan is geweest van een vijandelijken staat;

wanneer de handelsdrijvende vennootschap thans of in de toekomst voor $\frac{1}{2}$ of meer deel heeft in het kapitaal van eenige onderneming, al of niet in het Vereenigd Koninkrijk gevestigd, die den in deze wet bedoelden handel drijft en waarin tevens voor $\frac{1}{2}$ of meer vijandelijk kapitaal direct of indirect deel heeft.

Bij de behandeling in het parlement werden tegen de uitwerking van het beginsel verschillende opmerkingen gemaakt. Was aan de eerste bepaling niet te ontkomen door te koopen en te verkoopen door tusschenkomst van een volbloed Engelschen makelaar? Waren, wat de tweede bepaling betreft, niet in het Merton-concern, vooral bij de contrôles uit lateren tijd, genoeg voorbeelden aan te wijzen, dat ook met een bezit van minder dan $\frac{1}{2}$ van het kapitaal volstrekke zeggenschap mogelijk was? En zou de regeling, die voor iederen handelaar een vergunning na onderzoek voorschreef, niet leiden tot een zeer ongewenschte overheidsvoogdij over een tak van vrijen handel?

Intusschen, het gewicht der behandeling ligt niet in deze richting. Hoofdzaak is, dat thans voor de

eerste maal en principieel de vraag werd gesteld, of ook na den oorlog op een deel van het particulier bedrijf het vrije internationale verkeer aan banden zal worden gelegd, na den militairen oorlog economische strijdmateregelen op dit gebied zullen blijven. Naar men weet, hebben regeering en parlement een principieele uitspraak over de beginselen der Parijsche Conferentie steeds vermeden. Op een onderdeel is thans deze principieele strijd gevoerd en ten slotte door de Regeering gewonnen. Met 182 tegen 79 stemmen werd in een zeer onvoltallig huis het ontwerp aangenomen.

Vóór de Regeering spraken naast den reconstructie-minister nog de President van den Board of Trade en ten slotte Bonar Law. Van de tegenstanders werd reeds genoemd Runciman, bij wien zich o.a. voegde de City-afgevaardigde Sir Frederick Banbury, deswege door „the Economist” geprezen, doch door een deel van de City en door de Times heftig aangevalen. Tegenover de vele redevoeringen, die van weinig bezadigheid blijk gaven — riep niet een der leden uit, dat men een Bengaalschen tijger toch ook geen schotel met melk voorzet? — muntte vooral die van Runciman uit door grooten ernst. Met klem wees hij op het gewicht der te nemen beslissing en op de breede kloof tusschen de beginselen van het regeeringsontwerp en het steeds door president Wilson ingenomen standpunt. Door Bonar Law werd dit laatste in een weinig krachtig betoog ontkend.

Als een zuiver beeld van de krachtsverhouding tusschen de voor- en tegenstanders van het beginsel van den economischen oorlog na den oorlog mag de gevallen beslissing, die een speciaal gebied betrof, niet worden aangemerkt. Een aanwijzing aangaande de in het parlement overheerschende strooming vormt zij intusschen stellig. B.

BINNENSCHIEPVAART IN ZWITSERLAND.

De Zwitsersche Bondsraad heeft bij zijn boodschap van 20 October 1917 aan de Bondsvergadering voorgesteld, een nieuw artikel in de grondwet op te nemen, waarbij de scheepvaart als een voorwerp van staatszorg wordt verklaard, zoodat de regeling van de scheepvaart tot de competentie van den Bond zal behooren.

Met een ongekenen ijver heeft men voor het idee om in Zwitserland een behoorlijk binnenscheepvaartverkeer mogelijk te maken, gewerkt. Talrijk zijn de vereenigingen, die zich met groote en kleine geschriften op dit gebied hebben verdienstelijk gemaakt. Tot dusver heeft echter de regeering een welwillende doch afwachtende houding aangenomen en zich niet voor een bepaald plan verklaard. Zij heeft met de haar ten dienste staande middelen zooveel mogelijk de studievereenigingen geholpen, haar rijkelijk gesubsidieerd voor onderzoekingen op technisch en economisch gebied.

Het voorstel tot aanvulling der grondwet wordt thans gedaan om gereed te zijn, wanneer de verschillende vraagstukken voldoende zijn opgelost om tot uitvoering over te gaan. Wanneer dit laatste mogelijk zal zijn, is uit den aard der zaak in dezen oorlogstijd niet vooruit te zeggen, de gelegenheid laat wellicht nog lang op zich wachten; zij kan echter ook onverwacht komen.

Men begrijpt, dat alleen de Bond de groot-scheepvaart op Zwitsersche gebied in het leven kan roepen en wettelijk kan regelen. Tot dusver reeds moest de Bond in den regel optreden, wanneer het noodig was een regeling te maken voor locale scheepvaart op waterwegen, in verschillende kantons gelegen.

Nu er sprake is van een scheepvaart, die op het vervoer van „massa-goed” zal worden ingericht, is het noodig, dat de aanleg van het kanalennet eenvormig wordt ter hand genomen en de technische en administratieve regelen van het bedrijf op één leest geschoeid worden. Liet men het stellen dezer regelen alleen over aan de kantons, dan zouden alleen die kantons wat te zeggen hebben, door welker gebied de water-

wegen zouden stroomen, thans wil men er een nationale zaak van maken, daar alle kantons een even groot belang bij de totstandkoming van behoorlijke waterwegen hebben. In het bijzonder denkt men hier aan de verbinding van Zwitserland met de zee.

En die andere beweegredenen, dat de staat zich dit recht behoort voor te behouden, is in het feit gelegen, dat de Bond het andere verkeersmiddel beheerscht, men wil daarom zooveel mogelijk een gelijke politiek ten aanzien der beide soorten verkeerswegen invoeren, opdat de spoor- en waterwegen elkan-der kunnen ondersteunen en indirect kunnen helpen. De bedoeling is niet, dat de scheepvaart gesteld zal worden onder de sporen, spoorwegen zullen evenmin als de scheepvaart voor fiscale doeleinden worden gebezigd, slechts de economische functies worden in het oog gehouden. In de memorie van toelichting, waaraan het voorgaande ten deele ontleend is, wordt ook de vraag van een scheepvaart ter zee onder Zwitsersche vlag aangeroerd. In een memorie van 25 November 1864 heeft de Bondsraad zich voor de invoering van de Zwitsersche vlag uitgesproken en de Bondsvergadering heeft zich principieel met deze opvatting vereenigd door haar besluit van 17 December 1864. De uitvoering daarvan is niet tot stand gekomen, daar de hiermede gemoeide economische belangen niet in verhouding stonden tot de talrijke moeilijkheden op politiek en op wetgevend gebied.

Thans zijn de toestanden veel veranderd, en het schijnt niet buitengesloten te zijn, dat de vraag van de zeescheepvaart onder Zwitsersche vlag ernstig onder de oogen moet worden gezien. Voor een land, dat een zoo enormen handel met het buitenland onderhoudt en zoovele onontbeerlijke levensmiddelen van overzee betreft, is het van een buitengewone beteekenis zich de noodige vrachtruimte te verzekeren. Afgezien van de moeilijkheden der zeevaart tengevolge van den oorlog, zal het zeeverkeer later voor Zwitserland van grooter beteekenis worden, wanneer de binnenvaart in Zwitserland mogelijk wordt en daarmede Zwitserland beter dan tot dusverre verbonden wordt met de zeehavens en Zwitsersche schepen ten minste aldaar kunnen komen. K.

PROTECTIE OF VRIJHANDEL.

Men schrijft ons:

Op Vrijdag 4 Januari j.l. hield de heer S. P. van Eeghen, voorzitter der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam, de gebruikelijke nieuwjaarsrede. In het verslag, dat de groote dagbladen (Hdbl.; N.R.C.) hiervan gaven, las men de volgende passage:

„De vraag rijst dan ook, of, wanneer de economische strijd zal blijven voortduren, de staathuishoudkundige theorieën, die vóór den oorlog golden en steun gaven aan de voorstanders van den vrijhandel, na den oorlog wel uitvoerbaar zullen blijken.”

In de N.R.C. gaat het nog voort:

„Immers zal dan het vrije ruilverkeer niet kunnen plaatsvinden, terwijl ook de bepaling van de waarde der goederen vasten grond zal missen.”

Het zijn woorden, die — niet het minst door de positie van dengene, die ze uitsprak — zeer de aandacht trekken.

In de inmiddels in brochurevorm verschenen rede valt evenwel vrijwel het omgekeerde te lezen. Ter plaatse vindt men toch:

„Mocht evenwel, wanneer de economische strijd zoude voortduren, het vrije ruilverkeer, nog meer dan vóór den oorlog, in het gedrang komen, ook dan nog zoude er geene reden zijn voor ons land om van de tot dusverre door ons gevolgde zegenrijke handelspolitiek af te wijken.”

Wat oorzaak is van deze beide zoo sterk afwijkende lezingen — de Nieuwe Crt. van Zaterdagavond vermeent te weten, dat aan de dagbladen een proefdruk der rede was verstrekt — zij daargelaten. Te vreezen is echter, dat de verbeterde en officiële lezing de

aanvankelijke bewoordingen, die reeds in tal van bladen tot commentaar aanleiding gaven, niet overal zal achterhalen. Het is hierom goed, dat ook in dit blad nog eens op de zaak gewezen wordt.

NOG EENS GERMANISMEN.

[Naar aanleiding van het artikel „Germanismen” in ons nummer van 26 December j.l., van de hand van Mr. F. E. Posthumus Meyjes, verschenen hier en in andere bladen enkele stukken, waarbij de inzenders aanmerking maakten op den inhoud van dit artikel. Ook in deze week ontvingen wij nog enkele stukken, die in wezen overeenstemmen met het ingezonden stuk op pag. 32 van het vorig nummer, zoodat opneming der later ontvangen stukken achterwege kan blijven. De heer Posthumus Meyjes heeft uit de tegen hem ingebrachte aanmerkingen evenwel den indruk gekregen, dat de eigenlijke strekking van zijn artikel niet door alle lezers juist begrepen is en verzoekt ons hierom nog aan het onderstaande plaatsruimte te willen verleen. — Red.]

Mag ik nog een enkel woord over deze zaak zeggen? Van alle kanten zijn mij bewijzen van instemming met de strekking van mijn stukje geworden, en ik hoop in de gelegenheid te zijn, er verder werk van te maken. Maar velen hebben mij verweten, dat ik, opkomende tegen „germanismen” in onze handels-correspondentie, zelf een aantal uitheemsche woorden gebruikte. Sommigen deden dat welwillend en in het belang van de zaak; anderen waren uiterst verontwaardigd.

Inderdaad moet ik toegeven, dat ik voor enkele vreemde uitdrukkingen volkomen-zuiver Nederlandsche van gelijke waarde had kunnen bezigen: Doch mijn betoeg was niet gericht tegen het gebruik van woorden, die of nog geheel tot een vreemde taal behooren (zoals „comble”), of aan een vreemde taal — Latijn, Grieksch, Fransch, Duitsch, Engelsch, of wat ook — op volkomen regelmatige wijze zijn ontleend. Iedere levende en groeiende taal ontleent dagelijks woorden aan een andere, en de onze doet dit natuurlijk gemakkelijker aan het Duitsch, waarmede het zeer nauw vermaagschapt is, dan aan het Engelsch of Fransch, die iets verder van ons taaleigen af staan. En aan die ontleening danken we een menigte van woorden, die wij niet kunnen missen en die een niet-taalkundige zelfs ternauwernood als van vreemden oorsprong herkent. Maar het misbruik, waartegen ik waarschuwde, ligt hierin, dat — en dan vooral *Duitsche* — woorden, in strijd met het karakter en den bouw van onze taal rauwelijks worden overgenomen, door vertaling hunner bestanddeelen in voor het ongeoeffend oor en den onnadenkenden geest gelijk klinkende Nederlandsche. Niet één voorbeeld, dat ik gaf is met die karakteriseering in strijd; van niet één kan gezegd worden, dat het overeenkomstig den normalen ontwikkelingsgang onzer eigen taal aan het Duitsch is „ontleend”. Het zijn niets dan Duitse woorden, op absurde en slordige wijze in schijnbaar Nederlandsch verfaald, terwijl er bovendien goede Nederlandsche voor bestaan, die een „ontleening” geheel onnoodig maken. Niemand zal mij tegenspreken, dat men bijv. „überhaupt” niet kan vervangen door „overhoofd”, ofschoon *über* = over, en *Haupt* = hoofd beteekent. Van gehéél dezelfde soort zijn mijn andere voorbeelden. En dat schandelijk verknoeien van onze taal wil ik tegengaan. „Purisme” heeft daarmede niets te maken.

Maar het is hier natuurlijk niet de plaats voor een verder taal- of letterkundig debat. Mijn antwoord op de gemaakte aanmerking bedoelt slechts, de vraag zuiver te stellen, en duidelijk te doen uitkomen, dat het hier niet geldt een quaestie van pro-dit of contra-dat, maar alleen een verdediging van onze taal tegen indringing van onwettige en vervalschende elementen. Voor een vreemd woord ben ik niet bang, uit welke taal het ook overgenomen is, — maar ik kom op tegen het *misbruik*, dat er gemaakt wordt van een goed en heilzaam middel tot taalverrijking.

Overigens kan ik niet beter doen dan belangstellenden verwijzen naar het voortreffelijke artikel

„Germanismen”, toevallig eveneens dezer dagen verschenen, in het Januari-nummer van „Vragen van den Dag”. De geheele zaak wordt daarin glashelder door den schrijver, den heer C. G. Kaakebeen, uiteengezet.

F. E. POSTHUMUS MEYJES.

Amsterdam, 7 Januari 1918.

AANTEKENINGEN.

Internationaal Intermediair Instituut. — Zaterdag 19 dezer zal in de bestuurskamer der Carnegie-stichting in een plechtige bijeenkomst het Internationaal Intermediair Instituut worden opgericht en geopend.

Bij eenige personen, behoorende tot de rechtsgeleerde en de zakenwereld, had zich de overtuiging gevestigd, dat reeds vóór den oorlog behoefte bestond, die zich daarna vermoedelijk in nog grooter mate zal doen gevoelen, aan het bestaan van een centraal instituut, tot taak hebbende om met betrekking tot vragen omtrent nationale of internationale wetgeving, zoowel van privaatrechtelijken als van publiekrechtelijken aard, alsmede omtrent alles wat tot economie, statistiek of aanverwante vakken behoort, betrouwbare en volledige inlichtingen te verstrekken aan hen, die deze verlangen, tot welke natie zij ook mogen behooren. Voor de vestiging werd Nederland aangevóór geacht, zoowel uit hoofde zijner historische beteekenis ten aanzien van beoefening in theorie en practijk van internationaal recht, alsook wegens zijne staatkundige stelling als onzijdige mogendheid. Bovendien is in de plaats van vestiging nog steeds het Internationaal Hof van Arbitrage ongerept in stand gehouden en wordt in de uitgebreide bibliotheek van het Vredespaleis een onschatbaar materiaal gevonden.

De stichting wordt ondernomen louter door Nederlanders en alleen met Nederlandsche middelen, terwijl het behalen van geldelijk voordeel bij de aan het wereldpubliek te bewijzen diensten uitgesloten is. In den naam Internationaal Intermediair Instituut komt het karakter der instelling als inlichtinggevend tusschenpersoon duidelijk uit.

Een aantal groote maatschappijen op het gebied van handel, scheepvaart, bankwezen en fabrieksnijverheid, alsmede verschillende vermogende personen, hebben zich aanstonds met die inzichten der ontwerpers van het plan vereenigd en een stamkapitaal der stichting bijeengebracht van ver boven de twee ton gouds. De minister van buitenlandsche zaken, Jhr. Mr. J. Loudon, heeft het eere-voorzitterschap aanvaard, terwijl een groot aantal staatslieden en geleerden er in hebben toegestemd in verschillende functiën hun medewerking aan de stichting te verleen.

Het verstrekken der inlichtingen zal de taak zijn van den directeur, onder toezicht en medewerking van een bestuur en een uit diens midden gekozen dagelijksch bestuur, terwijl een algemeen toezicht alsmede contróle op het beheer der geldmiddelen zal worden uitgeoefend door een raad van bescherming.

In den Raad van Bescherming hebben zitting: Jhr. Mr. A. P. C. van Karnebeek, minister van Staat, voorzitter, Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman, minister van Staat, pl.v. voorz., Mr. W. H. de Beaufort, Arnold S. van den Bergh, D. G. van Beuningen, Mr. J. Bierens de Haan, J. J. Th. Blijdenstein, Jhr. Mr. E. N. de Brauw, H. Th. Cox, Herbert Cremer, Mr. Chr. P. van Eeghen, Mr. D. P. D. Fabius, Mr. Th. A. Fruin, A. J. M. Goudriaan, J. van Hasselt, Mr. Th. Heemskerck, Carel Henny, C. M. Herckenrath, J. van Hoboken Azn., Mr. S. van Houten, Mr. D. Josephus Jitta, J. B. A. Jonckheer, Anton Jurgens, J. H. Kann, Mr. J. Kappeyne van de Coppello, Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek, W. T. Klaare, Prof. Mr. Ph. Kleintjes, Prof. Mr. Dr. R. Kranenburg, A. G. Kröller, Mr. J. A. Loeff, Jhr. H. Loudon, Mr. J. de Louter, Robert May, A. C. Mees, Mr. W. A. Mees, Mr. J. L. Nierstrasz, H. E. Oving, Jhr. Otto

Reuchlin, J. P. van Rossum, Bern. E. Ruys, H. Salomonson Gzn., H. G. Schadd, J. H. Schaper, J. E. Scholten, Jhr. A. R. Schuurbeque Boeye, H. Smidt van Gelder, Felix Stokvis, C. F. Stork, Mr. A. A. H. Struycken, ir. J. W. C. Tellegen, W. van der Vorm, W. Westerman, J. Wilmink, J. H. Wilton, J. Yssel de Schepper, Mr. A. R. Zimmerman, Mr. H. C. Dressehuys, secretaris, en F. van Alphen, pl.v. secretaris. De Raad van Bestuur bestaat uit de heeren: Mr. B. C. J. Loder, voorzitter, Mr. G. Vissering, pl.v. voorzitter, Mr. D. W. K. de Roo de la Faille, penningmeester, Mr. R. V. Bakker, pl.v. penningmeester, Mr. C. D. Asser Jr., Prof. Mr. G. W. J. Bruins, Prof. Jhr. Mr. W. J. M. van Eysinga, Mr. D. W. baron van Heeckeren, Prof. Mr. J. Kosters, Mr. K. P. van der Mandele, Mr. R. Mees, C. E. ter Meulen, Dr. P. C. Molhuysen, Mej. Mr. E. R. Oppenheim, Mr. H. M. A. Schadee, Jhr. Mr. A. M. Snouck Hurgronje, Mr. L. F. Visser, Prof. Mr. C. van Vollenhoven, Mr. C. Th. Krabbe te 's-Gravenhage (Klatteweg 8), secretaris, en Mej. Dr. Ch. A. van Manen, pl.v. secretaresse.

Directeur is Mr. J. G. Blink.

Nederlandsche staatsleening. — De minister van financiën maakt bekend:

a. dat de totaalsom der inschrijvingen op de 4½ pCts. leening 1917, welke worden aanvaard, bedraagt f 624.628.200, waarvan voor een nominaal bedrag van f 223.746.800 5 pCts. schuldbekentenissen der leening 1914 in storting zullen worden gegeven, en waarvan voor een bedrag van f 34.328.000 recht op voorkeur is uitgeoefend;

b. dat de inschrijvingen, voor zoover de storting zal geschieden in 5 pCts. schuldbekentenissen der leening 1914, ten volle worden toegewezen;

c. dat de inschrijvingen, voor zoover daarop voorkeur is aangevraagd, mede ten volle worden toegewezen;

d. dat de inschrijvingen, voor zoover zij niet vallen onder b en c, worden toegewezen voor 66 ten honderd met dien verstande, dat bij de toewijzing elk bedrag naar boven wordt afgerond tot het naaste veelvoud van f 100;

e. dat de stortingsbewijzen, gehecht aan de receptissen der onder a genoemde leening, waardeloos zijn.

(St.ct.)

Octrooi Nederlandsche Bank. — Naar de dagbladen berichten, zal als resultaat van onderhandelingen van de regeering met de Nederlandsche Bank, eerlang een wetsontwerp worden ingediend waarbij het octrooi van de Nederlandsche Bank met ingang van 1 April 1919 zal worden verlengd voor den tijd van 15 jaren.

Behalve eenige wijzigingen van minder belang zal de winstverdeling in dien zin worden gewijzigd, dat van de winst allereerst komt aan de Nederlandsche Bank zooveel als noodig is om 3½ pCt. dividend over het nominaal bedrag der aandelen uit te keeren, van het resteerende zal ¼ aan den Staat en ¼ aan de Bank komen, totdat een dividend van 7 pCt. zal kunnen worden uitgekeerd. Van het dan nog overschietende zal aan den Staat ⅓ en aan de Nederlandsche Bank ⅓ komen.

Naar men weet, wordt volgens de tegenwoordige winstverdeling, berustend op de wet van 31 December 1903, S. 335, nadat 3½ pCt. dividend aan de aandeelhouders is uitgekeerd, ⅓ door de Bank en ⅓ door den Staat genoten.

Houthandel in 1917. — Aangaande den houthandel deelde de voorzitter der Kamer van Koophandel te Amsterdam in zijn jongste nieuwjaarsrede mede, dat voor den aanvoer van hout de handel in hoofdzaak aangewezen was op Zweden, aangezien niet de mogelijkheid bestond hout uit Rusland en Finland te betrekken en de import uit Amerika steeds geringer werd. Uit Duitschland en Oostenrijk kon in

eenigszins belangrijke hoeveelheden nog slechts rondhout aangevoerd worden.

De Zweedsche markt, welke aanvankelijk iets stijgende was, bleef gedurende het jaar vast en is tegen het najaar iets gemakkelijker geworden. Het prijsverschil werd echter overtroffen door de stijging der Zweedsche valuta, waarvan de importeurs het geheele jaar groot nadeel ondervonden.

In de zeevrachten kwamen groote schommelingen voor. Tengevolge van de schaarschte aan neutrale booten werden vele Deutsche booten op Delfzijl bevracht.

De consumptie was, de bijzondere omstandigheden in aanmerking genomen, tot einde September redelijk te noemen. Later werd de vraag, tengevolge van de abnormaal gestegen prijzen van metselsteenen, draadnagels en het bijna niet meer verkrijgbaar zijn van vele voor het bouwbedrijf noodzakelijke artikelen, belangrijk minder.

De voorraden zijn voor de tegenwoordige vraag ruim voldoende, maar de vooruitzichten kunnen moeilijk gunstig genoemd worden.

De industrie van Frankrijk tijdens den oorlog. — Wij nemen hier een staatje uit het „Bulletin de la statistique générale de la France et du service d'observation des prix" op, waarin men op merkwaardige wijze de bedrijvigheid in de onderscheidene bedrijfsgroepen van Frankrijk in het teeken van den oorlog geplaatst ziet. De lezer zal bij beschouwing der cijfers zich de verklaring der verschuivingen zelf geven. De algemeene stagnatie eerst, gevolgd door geleidelijk herstel — het vlugst en sterkst bij de meest onmisbare takken van industrie — resulteerende in eene stijging boven het peil van Augustus 1914 voor de bedrijven, die speciaal geroepen zijn om den oorlog aan den gang te houden. Opmerkelijk is nog, dat verscheidene groepen, na zich hersteld te hebben van de allerergste inzinking, weinig verbetering meer toonden. Niettegenstaande de herleeftde bedrijvigheid wijst het laatste totaal-cijfer, voor Juli 1916, toch nog een belangrijken teruggang voor de linie in haar geheel aan. Als vredesstand van het aantal arbeiders, in iedere bedrijfsgroep te werk gesteld, heeft men het getal 100 aangenomen, de in de tabel aangegeven getallen geven de verhouding tot deze eenheid weer.

	1914	1915	1915	1916	1916	1916
	Aug.	Jan.	Juli	Jan.	April	Juli
Voedingsmiddelen	44	68	78	86	86	88
Chemicaliën	43	67	78	90	94	95
Rubber, Papier, enz.	34	53	64	72	73	76
Boekhandel	36	45	49	50	52	54
Textiel-industrie	29	62	71	75	76	76
Confectie	32	59	70	74	78	79
Lederwaren	39	64	72	78	81	84
Houtindustrie	20	41	51	60	63	67
Hoogoven en metaal-ind.	32	62	84	109	117	125
Goud en Zilver	15	32	42	51	55	60
Edelsteenen	15	34	43	47	47	48
Bouwvak	22	27	38	42	51	49
Aardewerk, Cement	18	33	39	44	45	48
Transportbedrijf	49	68	83	95	98	96
Handel	51	59	65	67	68	70

Totaal indexcijfer .. 33 57 70 80 84 87
In totaal zijn in 46.976 bedrijven gegevens voor de statistiek verzameld.

De Bank van Noorwegen. — Op de gevolgen van de goud- en credietpolitiek der Scandinavische landen is in dit blad reeds meermalen gewezen. Een van de gevolgen is geweest, dat in alle drie de landen, zij het dat de absolute cijfers van goudvoorraad en credietverleening gestegen zijn, de verhouding tusschen beide niet gunstiger geworden is dan voor den oorlog, in Noorwegen zelfs belangrijk ongunstiger. Vooral in 1917 heeft, gelijk blijkt uit de drie-maandelijks in dit blad afgedrukte weekstaten, de verhouding zich aldaar sterk ten nadeele gewijzigd. Immers de eigen goudvoorraad daalde van 120,3 op

116,3 millioen kronen — in September bedroeg hij nog 127,6 millioen — terwijl de disconto's en belemmingen stegen van ruim 150 op 380 millioen. Ten gevolge van een en ander stegen de rekening-courant-saldi van 76 op ruim 200 millioen en de bankbiljet-tencirculatie van 240 millioen op 326,4 millioen, welk laatste cijfer een overschrijding van het maximum beteekent met rond 80 millioen. De bank toch is krachtens haar octrooi gemachtigd tot een belasting-vrije circulatie tot het totaal van haar eigen goudvoorraad, haar goudvorderingen op het buitenland en het jaar tegen de 90 millioen kronen.

Op 13 December 1917 heeft de bank op voorbeeld van de Zweedsche Rijksbank haar disconto van 5½ op 6 pCt. verhoogd. Gelijk bekend had de Zweedsche bank intusschen reeds tot een verdere verhooging op 7 pCt. besloten. De directie van de Bank van Noorwegen heeft sedertdien evenwel medegedeeld voor het heden niet tot verdere verhooging te willen overgaan.

Bij de overzichten van den goederenhandel aan het einde van dit nummer treft men aan het jaarlijksch c a c a o-bericht voor 1917 van de makelaar S. W. Hoekstra te Amsterdam.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE NIEUWE STAATSLEENING.

Men kan niet bepaald zeggen, dat de wijze, waarop de nieuwe staatsleening is geëmitteerd, een aangename indruk maakt. Toen Minister Treub in de Kamer zich voor de eerste maal over de a.s. leening uitliet, was deze nog ver in het verschiet. Dit was reeds eene fout. Hoe onverwachter emissies komen, hoe beter. Het rente-type en de koers van uitgifte, die bij de nieuwe leening aangenomen zijn, zouden 6 of 4 maanden geleden een succes gewaarborgd hebben, ook zonder dat de stok achter de deur ware gezet, doch sinds dat tijdstip hebben zich de toestanden zeer ten ongunste gewijzigd. De economische moeilijkheden, waarin zoowel Nederland als Nederlandsch-Indië zijn geraakt en de niet-betaling van de Russen hebben op onze fondsenmarkt een zeer deprimeerenden invloed uitgeoefend. Voorts nam in het vooruitzicht van de nieuwe leening het aanbod van de oude leeningen steeds toe — men krijgt langzamerhand wel wat heel veel Nederlandsche Staats-schuld in portefeuille — zonder dat daar een eenigszins bijkomende vraag tegenover stond.

De vrijwillige belangstelling voor de nieuwe 4½ pCt. Nederland was dan ook bijster gering en afgezien van enkele spaarbanken en rijks-instellingen kan men veilig verklaren, dat inschrijvingen alleen plaats vonden om het gevaar van gedwongen leening te ontgaan en aangezien de percentages ruim genomen waren en de Indische maatschappijen door een (zacht uitgedrukt) aanvechtbare uitlegging van de wet op de rijksinkomstenbelasting en de leeningwet voor groote bedragen moesten inschrijven, werd het half milliard met 25 pCt. overteekend, maar het bedrieglijke van het succes blijkt wel uit den koers. Aanvankelijk was er steun op den koers van 98 pCt., naar men zegt van de zijde der Rijkspostspaarbank, maar ook die koers kon Donderdag j.l. niet meer gehandhaafd blijven en Vrijdag d.a.v. was de notering wederom lager. Zij, die gedwongen inschreven, lijdten dus een gevoelig verlies en deze extra vermogensbelasting treft dubbel onaangenaam op een tijdstip, waarop door de niet-betaling van de Russen velen toch reeds zoo zwaar getroffen werden.

„Après la guerre les rentiers ne seront plus intéressants,” heeft een Franschman gezegd. Het begint er naar te lijken, dat dit reeds thans het geval is, maar afkeurenswaardig is in elk geval deze wijze van belasting-heffen, die hen vrijlaat, welke het er maar op hebben laten aankomen en dus de al- of niet-betaling van belasting tot een soort van loterij maakt. Dit blijkt trouwens ook duidelijk uit het feit, dat

men stortingsbewijzen kon koopen, waardoor men uiteraard veilig was voor de gedwongen leening en dus feitelijk een assurantie-premie betaalde. L.

„STAATSLEENING EN INFLATIE.”

Mijnheer de Redacteur,

Naar aanleiding van het artikel onder bovenstaanden titel, in uw blad van 9 Januari j.l., meen ik de volgende opmerkingen te moeten maken.

Als de wijze, waarop een betere plaatsing van de Staatsleeningen zou kunnen worden verzekerd, wordt in dat artikel in de eerste plaats aanbevolen om als „stok” niet te gebruiken de Vermogensbelasting, maar de Inkomstenbelasting.

Naar mijne meening is dit onjuist:

1e. omdat de kwestie van inschrijven op de Staatsleening een *beleggingskwestie* is en dus niets te maken heeft met het inkomen, dat in den regel dient om verteerd te worden;

2e. de kwestie van besparing van inkomsten valt zeker thans veel moeilijker, in verband met het duurder levensonderhoud dan voorheen. Dit argument tegen een „stok” in verband met de Vermogensbelasting geldt hier dubbel en dwars: immers uit inkomsten moet men nog beginnen te sparen, terwijl vermogen reeds belegd is en dus alleen van verandering der belegging sprake is.

3e. De Inkomstenbelasting wordt hier te lande geheven over hetgeen de bronnen van inkomsten bestaande op 1 Mei over het voorafgaande jaar, hetzij kalenderjaar of boekjaar, hebben opgeleverd, terwijl de Vermogensbelasting het vermogen op 1 Mei neemt.

De hoge inkomsten kunnen vooral in den tegenwoordigen tijd het eene jaar zeer veel verschillen met het volgende: zij zullen waarschijnlijk thans nog veel meer aan verandering onderhevig zijn dan het vermogen, zoodat het argument tegen den grondslag der Vermogensbelasting nog meer geldt voor den grondslag Inkomstenbelasting, terwijl tevens de Inkomstenbelasting over een eerder tijdvak berekend wordt dan de Vermogensbelasting, en we dus daardoor meer kans op verandering hebben bij de eerste dan bij de laatste.

4e. Beleening der Staatsleening is voor hen, die vermogen hebben, gemakkelijker dan voor hen, die alleen hoge inkomsten hebben. De eersten kunnen zoo noodig hun effecten als surplus geven, de anderen niet.

A. B. J. PRAKKEN.

Rotterdam, 10 Januari 1918.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Met ingang van 10 dezer is verboden de uitvoer van *hop*.

Vermicellen macaroni. Het B. M. V. wijst er op, dat de maximumprijzen voor macaroni aanmerkelijk hooger zijn vastgesteld dan die voor vermicelli, teneinde deze laatste, waar het een algemeen volksvoedingsmiddel geldt, zoo laag mogelijk te kunnen houden. De fabricage van vermicelli is dubbel zoo groot als die van macaroni, maar de vraag is thans ook zóó groot, dat daaraan niet geheel kan worden voldaan.

Manufacturen. In aansluiting aan de oprichting van het Rijksbureau voor Manufacturen is door den Minister van Landbouw een algemeene inventarisatie gelast van alle in de gemeenten aanwezige voorraden manufacturen, daaronder te verstaan alle textielgoederen, niets uitgezonderd, in ruwen, halfbewerkten of afgewerkten staat (ook geconfectioneerd).

Lompen. Alle directies van industrieën hier te lande, die lompen verwerken, alsmede alle groothandelaren in lompen, die vóór of gedurende den oorlog rechtstreeks aan zulke industrieën lompen hebben geleverd, dienen zich in verbinding te stellen met de Commissie van Advies inzake lompen.

Binnenschipperij. Onder wijziging van de Algemeene Bevrachtingsvoorwaarden voor de binnenschipperij is door den Minister bepaald, dat ingeval van verhindering van afvaart door gesloten water aan den schipper liggeld verschuldigd is over een maximum van 45 dagen, tenzij anders is overeengekomen.

Bevriezen van vleesch. Het is verboden rund-, kalfs- of schapenvleesch te bevriezen, of op andere wijze te conserveeren; met ingang van 15 dezer (in de Toelichting staat echter 15 Februari) zullen ten behoeve van het bevriezen of in bevroren staat houden van vleesch geen kolen meer beschikbaar gesteld worden.

Huisvrouwen in gemeentelijke levensmiddelencommissies. Aangezien van de zijde der huisvrouwen langs verschillende wegen bij den Minister wordt aangedrongen op medezeggenschap in het distributie-vraagstuk, heeft de Minister de burgemeesters verzocht hem mede te deelen, in hoeverre rekening is gehouden met de in December 1915 door hem uitgesproken wenschelijkheid om bij instelling van gemeentelijke commissies uit de ingezetenen, ter controleering van de naleving van maximumprijzen, enz., daarin ook huisvrouwen uit de verschillende groepen der bevolking op te nemen.

Zachte zeep. De maximumprijs voor zachte zeep, bestemd voor andere dan huishoudelijke doeleinden (industriezeep) is thans bepaald op f 70 per 120 K.G. (laatstelijk was deze prijs f 60). Tevens is de aflevering van dit artikel in het algemeen beperkt tot 25 pCt. van het vroeger maandelijksche gebruik.

Maximumprijzen. Door den Minister van Landbouw, enz. is alsnog uitdrukkelijk bepaald, dat bij alle maximumprijzen de groothandel- en tusschenhandelprijzen zijn te verstaan franco station van bestemming, spoor, boot of laatste veer. De prijzen mogen onder geen voorwaarde worden verhoogd, noch voor verpakking, noch voor thuisbezorgen, noch voor vracht. Aan den verkoop mogen geen bijzondere voorwaarden (bijkopen van een ander artikel, enz.) verbonden worden, terwijl voor onderdeelen van de eenheden in de prijslijst genoemd in het algemeen geen verhoogde prijs in rekening mag worden gebracht. De maximum-kleinhandelprijzen gelden voor elke levering al dan niet à contant, bij levering op credit mag een toeslag worden berekend van ten hoogste ½ pCt. per maand.

Eikels. In verband met het besteden van prijzen, ver boven de werkelijke waarde, voor eikels, uitsluitend omdat gebrande eikels als een bruikbaar koffie-surrogaat worden beschouwd, wordt door den Minister van Landbouw gewaarschuwd tegen speculatieve aankopen.

Turfstrooisel en turfmul. Voor deze artikelen zijn door den Minister van Landbouw nieuwe maximumprijzen vastgesteld.

Bijenwas. Door den Minister van Landbouw zijn nieuwe maximumprijzen vastgesteld voor zuivere gele bijenwas, in groot-, tusschen- en kleinhandel.

Wol. Aan de burgemeesters is opgedragen van alle hen bekende houders van wol, zoowel veemen, opslagplaatsen als handelaren, doch met uitzondering van fabrieken, opgave te verlangen van de bij hen aanwezige voorraden wol, onder vermelding van de soort.

Brandstoffenprijzen. Het B. M. V. geeft, teneinde misverstand te voorkomen, nog een uitvoerig overzicht met verklaring van de thans geldende prijsregeling voor huisbrandkolen. Daaruit blijkt o.m., dat bijna de helft der huisbrandvoorziening thans geschiedt uit de Limburgsche mijnen; met de turf mee, levert het eigen land aldus ruim de helft van den huisbrand op.

Molens, enz. Verboden is de verkoop en de aflevering van molens en andere werktuigen, bestemd voor, resp. geschikt tot het vermalen van granen, zoodat de onderdeelen van zoodanige molens en werktuigen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	12 Januari 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
	Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 11 Dec. '17	4 1/2 " 6 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/4-4 1/4	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
12 Jan. '18	3	4	4 1/2 ¹⁾	4-5/8	—	3 1/2 ¹⁾
7-12 Jan. '18	2 7/8-3 1/8	3-4	4	4-5/8	—	3 1/2-4
31 D.'7-5 J.'8	3 1/2-4 1/4	3 1/4-3/4	4 1/2-1/8	4-5/8	—	—
24-29 D. '17	4 1/8-1/2	4 1/4-5 1/2	4 3/4-1/8	4-5/8	—	—
13 Jan. '17	2	3	5 1/8	4-5/8	—	1 3/4-2 ²⁾
15 Jan. '16	—	2 1/2	5 3/8	4 1/8	—	1 3/4-2
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Noteering van 11 Januari.

²⁾ " " 12 " "

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

In tegenstelling met de vorige week, was de wisselmarkt deze week flauw gestemd. De omzetten in Londen, Parijs en New York waren zoo gering, dat herhaaldelijk de noteeringen geheel nominaal waren. Eenig gering aanbod deed de koers van Londen regelmatig terugloopen, waardoor ook de noteeringen voor Parijs en New York evenredig lager werden geplaatst.

In Marken en Kronen waren de omzetten aanvankelijk nog zeer groot en verschillende millioenen Marken werden tot ongeveer onveranderde prijzen uit de markt genomen. Later nam het aanbod echter de verhand bij afnemende kooplust zoodat de koers tamelijk sterk terug liep. Door de vredesonderhandelingen was de vraag naar uitbetaling St. Petersburg in de twee vorige weken veel verlevendigd. Daar echter deze week uit St. Petersburg verre van rooskleurige berichten kwamen omtrent de toestanden op de geldmarkt hield de handel deze week weder geheel op.

Neutrale deviezen waren eveneens sterk aangeboden en vooral Zwitserland liep sterk terug. In Spanje en Italië ging weder bijna niets om.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg. 1)	New York 1)
7 Jan. 1918 ..	11.11	41.10	46.50	30.85	41.50	2.33 1/2
8 " 1918 ..	11.11 1/2	41.10	46.57 1/2	31.07 1/2	41.50	2.33 1/2
9 " 1918 ..	11.11 1/2	41.05	46.55	30.90	41.—	2.33
10 " 1918 ..	11.09 1/2	41.—	46.37 1/2	30.40	—	2.32 1/2
11 " 1918 ..	11.01	40.70	45.70	29.25	41.25	2.31
12 " 1918 ..	11.01	40.50	45.25	29.—	41.25	2.30 3/4
Laagste d. w. 1)	10.98	40.40	45.10	28.75	40.50	2.30 1/4
Hoogste " " 1)	11.12	41.15	46.62 1/2	31.25	42.—	2.33 3/4
5 Jan. 1918 ..	11.12	41.15	46.60	30.90	42.50	2.33
29 Dec. 1917 ..	11.—	40.75	45.30	27.32 1/2	0.35 1/4	2.31
Muntpariteit ..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

De koers van St. Petersburg is volkomen nominaal.

Data	Stock-holm ^{*)}	Kopen-hagen ^{*)}	Chris-tianta ¹⁾	Zwitser-land ^{*)}	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
7 Jan. 1918	77.40	71.50	75.—	52.40	—	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
8 „ 1918	77.60	71.50	75.—	52.30	56.50	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
9 „ 1918	77.80	72.—	74.80	52.30	56.50	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
10 „ 1918	77.80	71.80	74.90	52.20	56.50	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
11 „ 1918	78.20	71.75	74.40	51.40	56.25	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
12 „ 1918	77.50	71.50	74.10	51.20	56.—	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
L'ste d. w. ¹⁾	77.20	70.75	73.95	50.75	55.75	99 $\frac{3}{4}$
H'ste „ „ ¹⁾	78.50	72.—	75.30	52.50	56.75	100 $\frac{1}{2}$
5 Jan. 1918	77.50	72.—	75.25	52.50	56.50	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
29 Dec. 1917	77.50	72.75	76.50	52.85	57.—	99 $\frac{3}{4}$ -100 $\frac{1}{2}$
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterdam (in cents per gld.)
12 Januari 1918	4.76.45	5.72.87	nom.	43 $\frac{1}{4}$ ¹⁾
Laagste d. week..	4.76.45	5.73.—	—	***
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.73.37	—	***
5 Januari 1918	4.76.45	5.73.50	nom.	43 $\frac{1}{4}$
29 December 1917	4.76.45	5.73.50	nom.	43 $\frac{3}{8}$
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{3}{16}$

1) Noteering van 7 Januari.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	11 Dec. 1917	19 Dec. 1917	Tijdperk 19 Dec.—7 Jan. 1917/18		7 Jan. 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 $\frac{3}{8}$	97 $\frac{3}{8}$	97 $\frac{3}{8}$	97 $\frac{18}{32}$	97 $\frac{13}{32}$
B. Aires	d.p.gd.pes.	54	54 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{1}{2}$	52 $\frac{1}{2}$
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/5 $\frac{1}{32}$	1/5 $\frac{1}{32}$	1/5	1/5 $\frac{1}{16}$	1/5 $\frac{1}{32}$
Hongkong ..	id. p. \$	2/11 $\frac{3}{4}$	2/11 $\frac{3}{4}$	2/11 $\frac{3}{4}$	3/0 $\frac{1}{4}$	3/0 $\frac{1}{4}$
Lissabon	d.p.escudo	30 $\frac{1}{8}$	30	29 $\frac{3}{4}$	30 $\frac{3}{4}$	30 $\frac{1}{8}$
Madrid	Peset. p. £	19.66	19.83	19.49	19.85	19.51
Montevideo..	d.p.peso	61 $\frac{3}{4}$	63	60	63 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$
Montreal....	\$ per £	4.77 $\frac{1}{2}$	4.76 $\frac{1}{2}$	4.77 $\frac{1}{4}$	4.80 $\frac{1}{4}$	4.80
Petrograd ..	R. p. £ 10	352	376	346	375	366
R.d.Janeiro ¹⁾	d.p.milr.	13 $\frac{19}{32}$	13 $\frac{19}{32}$	13 $\frac{9}{16}$	13 $\frac{29}{32}$	13 $\frac{9}{16}$
Romé	Lires p. £	39.72	39.65	39.55	40.30	40.20
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/2	4/3	4/3	4/5	4/5
Singapore ..	id. p. \$	2/4 $\frac{1}{10}$	2/4 $\frac{1}{10}$	2/4	2/4 $\frac{3}{32}$	2/4 $\frac{1}{10}$
Valparaiso ¹⁾	d.p.pap.p.	14 $\frac{19}{32}$	14 $\frac{17}{32}$	14 $\frac{9}{32}$	14 $\frac{19}{32}$	14 $\frac{11}{32}$
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2	2/2	2/1 $\frac{7}{8}$	2/2 $\frac{1}{8}$	2/2

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen. te New York

12 Jan. 1918.....	45 $\frac{1}{8}$ ¹⁾	90 $\frac{1}{8}$
5 „ 1918.....	45 $\frac{1}{8}$ ²⁾	90 $\frac{1}{8}$
29 Dec. 1917.....	43 $\frac{1}{8}$	86 $\frac{7}{8}$
22 „ 1917.....	43 $\frac{3}{8}$ ³⁾	86 $\frac{3}{8}$
15 „ 1917.....	42 $\frac{3}{8}$	85 $\frac{7}{8}$
8 „ 1917.....	43	84 $\frac{3}{8}$
13 Jan. 1917.....	36	74 $\frac{3}{8}$
15 Jan. 1916.....	27	56 $\frac{7}{8}$
20 Juli 1914.....	24 $\frac{11}{16}$	54 $\frac{1}{8}$

1) Noteering van 11 Januari.

2) „ „ 7 „

3) „ „ 21 December.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 12 Januari 1918.

Activa.

Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 57.005.409,30	B.-bk. „ 1.017.437,84	Ag.sch. „ 8.706.160,57	f 66.729.007,71
Papier o. h. Buitenl. in disconto			—
Idem eigen portef. f	7.958.477,—			—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „			7.958.477,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 58.759.704,77	B.-bk. „ 5.597.880,58	Ag.sch. „ 29.268.976,02	f 93.626.561,37
Op Effecten f 90.877.561,37			—
Op Goederen en Spec. 2.749.000,—			93.626.561,37
Voorschotten a/h. Rijk			14.927.981,13 $\frac{1}{2}$
Munt en Muntmateriaal			—
Munt, Goud f 91.445.845,—			—
Muntmat., Goud 606.013.712,58 $\frac{1}{2}$			f 697.459.557,58 $\frac{1}{2}$
Munt, Zilver, enz. 6.933.455,14			—
Muntmat., Zilver			704.393.012,72 $\frac{1}{2}$
Effecten			—
Bel. v. h. Res.fonds. id. van $\frac{1}{8}$ v. h. kapit. f 5.159.192,50			8.982.132,12 $\frac{1}{2}$
Geb. en Meub. der Bank			1.465.000,—
Diverse rekeningen			63.170.232,98 $\frac{1}{2}$
			f 961.252.405,05

Passiva.

Kapitaal			f 20.000.000,—
Reservefonds			5.234.534,18 $\frac{1}{2}$
Bankbiljetten in omloop			883.869.440,—
Bankassigatiën in omloop			2.726.834,68 $\frac{1}{2}$
Rekening-Courant saldo's:			—
Van het Rijk f —			—
Van anderen			42.400.085,02
Diverse rekeningen			7.021.511,16
			f 961.252.405,05
Beschikbaar metaalsaldo			f 517.764.294,90 $\frac{1}{2}$
Op de basis van $\frac{1}{8}$ metaaldekking			329.535.859,16 $\frac{1}{2}$
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is			2.588.821.470,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:			—
	Meer			Minder
Disconto's			6.098.504,89 $\frac{1}{2}$
Buitenlandsche wissels			32.520,—
Beleeningen			9.608.869,94 $\frac{1}{2}$
Goud	278.326,92			—
Zilver			6.660,60 $\frac{1}{2}$
Bankbiljetten			11.304.470,—
Part. Rek.-Crt. saldo's			841.729,93 $\frac{1}{2}$

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opeischbare schulden
12 Jan. 1918	697.459	6.933	883.869	45.127 ¹⁾
5 „ 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
29 Dec. 1917	698.233	7.028	890.273	57.200
22 „ 1917	698.663	7.001	866.538	52.454
15 „ 1917	694.417	6.946	865.867	41.949
8 „ 1917	699.508	6.836	867.659	53.834
1 „ 1917	700.105	6.801	872.983	54.305
24 Nov. 1917	692.377	6.883	852.847	63.735
17 „ 1917	693.969	7.159	856.958	64.619
10 „ 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 „ 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Oct. 1917	685.230	7.386	824.973	64.694
20 „ 1917	685.569	7.380	820.702	87.015
13 Jan. 1917	589.576	6.746	745.543	71.495
15 Jan. 1916	441.794	5.777	577.947	51.457
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekningspercentage
	Totaal	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks			
12. Jan. 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
5 " 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
29 Dec. 1917	81.819	49.000	107.448	514.916	74
22 " 1917	69.985	52.000	92.809	520.993	77
15 " 1917	67.837	52.000	88.423	518.913	77
8 " 1917	60.520	47.000	94.314	521.142	76
1 " 1917	54.903	43.000	104.795	520.538	76
24 Nov. 1917	66.631	55.000	91.965	515.027	76
17 " 1917	74.584	63.000	93.190	515.909	76
10 " 1917	72.915	61.000	88.617	506.976	75
3 " 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	78
27 Oct. 1917	64.248	53.000	82.743	513.741	76
20 " 1917	72.138	61.000	78.869	510.475	77
13 Jan. 1917	79.029	47.000	72.282	432.014	73
15 Jan. 1916	80.586	53.500	83.476	321.104	71
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	12 Jan. 1918	5 Jan. 1918
Aan schatkistpromessen..	f 175.280.000,—	f 176.280.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 39.000.000,—	„ 40.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 120.268.000,—	„ 120.577.000,—
Aan zilverbons	„ 27.693.764,—	„ 27.710.523,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
13 Oct. 1917	81.554	16.834	175.684	50.522
6 " 1917	82.208	17.242	172.666	57.989
22 Sept. 1917	82.246	17.393	173.293	58.435
15 " 1917	83.373	17.242	175.541	57.267
14 Oct. 1916	70.761	22.717	157.649	57.493
16 Oct. 1915	41.510	32.097	139.319	27.137
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekningspercentage
13 Oct. 1917	7.786	34.250	64.791	23.823	53.411	43
6 " 1917	7.576	35.077	48.714	23.016	53.575	43
22 Sept. 1917	7.808	34.774	72.943	19.699	53.578	43
15 " 1917	7.885	32.955	72.409	21.891	54.335	43
14 Oct. 1916	6.258	37.992	72.250	9.107	50.449	43
16 Oct. 1915	5.758	17.537	47.242	3.212	40.315	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
20 Oct. 1917 ..	569	1.214	906	999	1000
13 " 1917 ..	579	1.202	890	1000	828
6 " 1917 ..	566	1.239	926	994	827
29 Sept. 1917 ..	700	1.193	989	999	686
21 Oct. 1916 ..	689	1.104	897	889	804
23 " 1915 ..	708	936	1.081	867	1.364
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
10 Jan. 1918	59.079	45.703	***	***	***
2 " 1918	59.199	46.591	212.451	28.500	187.629
26 Dec. 1917	58.303	42.009	212.782	28.500	186.637
19 " 1917	57.572	45.038	206.952	28.500	180.676
11 Jan. 1917	55.465	39.017	145.985	28.500	116.273
12 Jan. 1916	51.302	34.338	100.808	28.500	64.577
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekningspercentage ¹⁾
10 Jan. '18	56.868	90.661	37.899	123.534	31.826	19,71
2 " '18	70.834	106.481	32.075	158.411	31.058	16,30
26 Dec. '17	58.337	94.889	45.944	124.161	30.844	18,56
19 " '17	57.820	95.114	36.926	129.128	30.985	18,66
11 Jan. '17	120.274	42.584	49.529	13.248	34.898	19,40
12 Jan. '16	32.839	107.361	53.553	104.076	35.413	22 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekningspercentage ¹⁾
7 Jan. 1918	2.517.563	2.406.800	1.349.033	11.343.325	34
31 Dec. 1917	2.587.936	2.406.586	1.314.790	11.467.749	34
22 " 1917	2.569.373	2.405.992	1.166.811	11.026.037	34
15 " 1917	2.556.084	2.405.775	1.103.064	10.773.328	34
6 Jan. 1917	2.537.440	2.520.902	273.416	7.985.881	35
7 Jan. 1916	2.482.752	2.447.735	920.764	6.613.345	29
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Jan. 1918	13.166.418	6.830.515	7.653.500	1.337.500
31 Dec. 1917	14.596.106	8.050.389	7.689.300	1.304.500
22 " 1917	12.618.156	6.635.153	7.373.700	1.154.500
15 " 1917	12.282.469	6.176.154	7.187.000	1.089.900
6 Jan. 1917	8.747.678	3.769.070
7 Jan. 1916	5.388.831	1.882.014	1.974.000	884.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Roebel.

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 " '17	1.296	2.309	188	14.479	2.071	17.859	2.715
13 " '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	6.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goid in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
10 Jan. '18	5.357.516	2.037.108	246.109	869.739	12.700.000
3 „ '18	5.355.517	2.037.108	246.828	810.331	12.700.000
27 Dec. '17	5.351.524	2.037.108	247.657	778.397	12.700.000
20 „ '17	5.348.848	2.037.108	247.411	804.045	12.700.000
11 Jan. '17	4.405.930	—	1.693.089	707.120	7.900.000
13 Jan. '16	4.997.739	—	352.147	—	5.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	958.217	1.144.832	1.220.181	22.982.792	2.696.980	156.514
	810.331	1.137.679	1.220.629	22.789.123	2.777.721	336.604
	911.962	1.140.832	1.211.924	22.336.799	2.913.741	251.859
	813.918	1.142.167	1.196.012	22.357.770	2.894.229	155.116
	695.749	1.332.654	1.295.158	17.287.397	2.218.171	34.298
	393.784	1.818.513	1.142.206	13.634.720	2.055.132	121.259
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi
10 Jan. '18	612.792	93.235	480.000	135.558	1.160.153	157.270
3 „ '18	558.980	93.145	480.000	127.369	1.113.099	138.851
24 Dec. '17	549.069	92.995	480.000	122.355	1.113.835	123.872
20 „ '17	547.525	92.971	480.000	125.123	1.118.649	119.422
11 Jan. '17	340.947	82.680	480.000	54.572	845.751	102.808
13 Jan. '16	176.999	46.328	480.000	60.948	603.954	158.251

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
9 Nov. '17	1.573.377	627.750	52.500	52.208	932.512
3 „ '17	1.546.075	613.750	52.500	50.744	881.001
26 Oct. '17	1.503.436	625.856	52.500	49.506	847.506
19 „ '17	1.471.539	630.045	52.500	48.973	815.210
10 Nov. '16	638.175	232.707	52.500	7.312	227.612

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan van Kapitaal	Dekkingpercentage Deposito's 1)	Percent. Gouddekking circulatie
9 Nov. '17	691.155	1.687.068	65.345	70,8	67,3
3 „ '17	689.977	1.764.056	64.291	68,6	69,7
26 Oct. '17	574.684	1.806.371	62.629	70,3	74,1
19 „ '17	458.226	1.559.232	61.847	74,5	77,3
10 Nov. '16	110.293	579.801	55.710	75,8	102,2

1) Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F. R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VER. NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MIJ'S.

Voornaamste posten gemiddelden in duizenden dollars.

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
12 Jan. '18	738.200	3.887.840	34.080	4.090.840	69.260
5 „ '18	724.110	3.794.030	34.050	4.129.940	71.620
15 Dec. '17	771.340	3.768.760	33.620	4.638.540	126.100
10 Nov. '17	***	***	32.125	3.961.400	82.910
13 Jan. '17	753.900	3.585.010	28.830	3.364.630	162.620
15 Jan. '16	737.100	3.562.750	35.050	3.271.060	160.240
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 1)

1) Op basis van 25 pCt. van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 14 Januari 1918.

De onderhandelingen in Brest-Litovsk, de oude Poolsche vestingstad, bewegen zich nog steeds in het halfduister, veroorzaakt door de niet-volledige bekendmaking van de daar gehouden besprekingen. Wel is de Russische volks-commissaris van Buitenlandsche Zaken, Trotzky, gearriveerd, doch de eischen van het tegenwoordige Russische gouvernement schijnen niet zoo grif als een basis van onderhandelingen te worden aanvaard. Inmiddels zijn er reeds alarmeerende geruchten gekomen omtrent een verbreking van den wapenstilstand, o.a. door het opnieuw expedieren van Turksche troepen naar Trebizonde; deze geruchten dienen echter nog te worden bevestigd. Het is zeer goed mogelijk, dat berichten als deze worden verspreid, om den Russen den ernst van den toestand te doen inzien en hen te doen gevoelen, dat een afbreken der thans gehouden onderhandelingen hen opnieuw in den gruwelijken oorlog zou kunnen voeren.

Over het geheel trouwens wordt de strijd thans meer met berichten en redevoeringen, dan met de militaire wapenen gevoerd. De tijd van het jaar werkt hiertoe ongetwijfeld mede en het besef, dat wij thans het einde van het vierde oorlogsjaar reeds in het verschieft zien, doet de leidende staatslieden met alle kracht arbeiden om althans eenigermate den vrede te bespoedigen. De jongste redevoering van den heer Lloyd George en de Boodschap van President Wilson brengen dit duidelijk naar voren. Toch is het algemeen aspect op de internationale beurzen geheel anders geweest, dan eenige weken geleden, toen men allereerst aan een staken der vijandelijkheden meer geloof hechtte.

De onzekerheid waarin wij ons bevinden, heeft op de beurzen te Londen en Parijs een buitengewone mate van stilstand te voorschijn geroepen. Het beursleven heeft in deze hoofdplaatsen een schimmenbestaan gevoerd, waarin alleen te Londen af en toe eenige onderbreking is gekomen door de hierboven gereleveerde uitingen der Engelsche en Amerikaansche Staatslieden. Bovendien heeft daar ter plaatse het verslag van den beheerder der vijandelijke bank-filialen nog aanleiding tot eenige besprekingen gegeven, die het algemeen loome aanzien eenigszins verdoezelen. Uit dit verslag komt nog eens duidelijk naar voren, hoe een algemeene boycot van een of ander speciefiek land door een ander na den oorlog (zoals dit op grond van verschillende economische besprekingen reeds in groote lijnen was voorgesteld) practisch tot de onmogelijkheid behoort. Thans, na drie-en-een-half jaar van den scherpsten strijd en na een volkomen isolement, is de liquidatie van de te Londen werkende vreemde bank-filialen nog niet tot een einde gebracht en het is natuurlijk te verwachten, dat deze niet-beëindigde betrekkingen, indien zij ook na het einde van den strijd nog mochten bestaan, onmiddellijk aanleiding tot een hernieuwd zakenverkeer zullen geven. Vooral de oorlogsverklaring van de Vereenigde Staten van Amerika aan Duitschland en Oostenrijk-Hongarije heeft nieuwe moeilijkheden bij de toch al niet geringe reeds bestaande bezwaren gevoegd. Tot dusverre n.l. beschouwden alleen Frankrijk en Rusland de Duitsche en Oostenrijksch-Hongaarsche bankinstellingen te Londen als „vijandelijke” ondernemingen; indien de Amerikaansche Republiek dezelfde handelwijze thans gaat toepassen, zal het in het vervolg niet meer mogelijk zijn de coupons en dividenden der in het bezit der filialen zijnde Amerikaansche papieren (en deze maken geen gering deel der totale activa uit) te realiseren. Ook deze opschorting echter geeft weder nieuwe aanleiding tot het aanknoopen der directe verbindingen, zoodra dit slechts even mogelijk zal blijken.

Zooals gezegd, was overigens de beurs te Londen in de afgelopen week zeer oninteressant. Ditzelfde kan niet worden gezegd van de markt te Berlijn waar vooral de Russische verklaringen, achtereenvolgens omtrent het in-beslagnemen der Russische banken, het annuleeren der binnenlandsche schuld en het verbod van uitbetaling der dividenden op aandelen in vennootschappen, alsmede van den handel daarin, groote beroering hebben gewekt. Zooals bekend, is het Duitsche bezit aan Russische fondsen — in tegenstelling met het Oostenrijksch-Hongaarsche — vrij uitgebreid. Het belang bij Staatsfondsen en spoorweg-obligaties wordt op circa twee milliard Mark getaxeerd, doch veel grooter is het belang bij de Russische industrie, vooral de electriciteits-industrie. Het is op dit oogenblik niet te voorzegen, in welke mate de Russische besluiten kans hebben uitgevoerd te worden, zooals zij zijn uitgevaardigd, doch wel bestaat het gevaar, dat in ieder geval de verschillende, zoowel door den Staat als door particuliere ondernemingen, aangegane schulden, het voorwerp eener

diep-ingrijpende regeling zullen worden, die den tegenwoordigen houders vermoedelijk niet ten gunste zal komen. Het is niet aan te nemen, dat de overname der banken zonder meer zal worden doorgevoerd, ook niet, dat de binnenlandsche schulden (en wellicht ook de buitenlandsche) met een enkele pennestreek als ongeldig verklaard zullen worden, doch wel is het te verwachten, dat een vermindering der totaal-bedragen ernstig zal worden overwogen. Weliswaar zullen de tegenwoordige bewindvoerders, die tot de meest extreme partij-richting behooren, vermoedelijk te eeniger tijd worden vervangen door meer gematigde elementen, doch het is de vraag, of deze alsdan bij *macht* zullen blijken — den goeden wil vooropgesteld — om alle thans genomen maatregelen ongedaan te maken. Rusland toch bevindt zich in een periode van ontbinding; het valt in zijn samenstellende deelen uiteen. En deze deelen zullen ieder voor zich misschienen wel een gedeelte der schulden willen overnemen, vooral van die ondernemingen (spoorwegen, industriële bedrijven, enz.), die hun land economisch vooruit kunnen brengen, of staatsschulden, waardoor zij voor den weder-opbouw van hun gebieden nieuwe voor-schotten uit het buitenland kunnen erlangen, doch het is te verwachten, dat de betrokken regeerders hun uiterste zullen aanwenden, om deze over te nemen schulden zoo gering mogelijk te doen zijn, al ware het slechts om de sympathie der bevolking niet te verliezen. De eenmaal opgeroepen geesten worden derhalve niet zoo gemakkelijk weder ontslagen.

Deze overwegingen zijn dan ook de oorzaak geweest van een ongeanimeerde stemming voor vrijwel alle Russische soorten op de beurs te Berlijn. De handel was in alle afdeelingen zeer stil, mede uit hoofde van de verbreking op sommige dagen, van het telegrafisch verkeer met de provincie en in verband met het niet zeer vlotte verloop van de Russische Deutsche besprekingen. Een kleine aanwijzing voor de richting, waarin men zich de verdere ontwikkeling dezer besprekingen denkt, vindt men wellicht in de vaste stemming voor de aandelen der speciaal voor den munitie-aanmaak werkende industrieën, vooral voor die der dynamietfabrieken. Hiertoe werkten echter ook mede de dividend-taxaties, welke alle veel hooger zijn dan de uitkeeringen van het vorig jaar. Af te wachten valt, of men zich hiervan niet te veel voorstelt en of de algemeene bedrijfspolitiek van de Deutsche ondernemingen, n.l., die van kleine uitkeeringen en groote afschrijvingen, ook hier niet zal worden toegepast. Petroleumwaarden hebben iets van hun vroeger behaald koersavance moeten prijsgeven; ook Steaua Romana waren de laatste dagen van de achter ons liggende week eenigszins gedrukt. De koersvariatiën namen echter in geen enkele afdeeling zeer groote proporties aan.

Ook thans valt wederom van een nieuwe samensmelting van eenige bankinstellingen gewag te maken. De Dresdner Bank heeft met de Döbelner Bank, te Döbeln, welke aandelenkapitaal Mk. 2.500.000 bedraagt, een overeenkomst gesloten, waardoor deze bank, behoudens goedkeuring van de nog te houden algemeene vergadering van aandeelhouders, met ingang van 1 Januari 1917, met hare filialen te Döbeln, Rosswein, Waldheim en Hartha, geacht wordt te zijn opgenomen in het Dresdner Bank-concern. Het doel van deze overname is voor de Dresdner Bank uitbreiding van haar reeds wijdvertakte belangen in Saksen.

Te New York heeft de beurs in de achter ons liggende berichtsperiode over het geheel een ongeanimeerde stemming te aanschouwen gegeven, waaraan op sommige dagen alleen Marinewaarden zich konden onttrekken. Zelfs de bevreemdende staat van onuitgevoerde orders der Steel Corporation per eind December was niet bij machte een meer dan voorbijgaand gunstige stemming voor het betrokken fonds te voorschijn te roepen. Toch blijkt hieruit, dat langzamerhand de industrie grooter levendigheid gaat verkrijgen. In de tijden, onmiddellijk voorafgaande aan de Amerikaanse oorlogsverklaringen, was de expansie, vooral in de z.g. „zwarte” industrie geweldig geweest en was iedere onderneming, die maar eenigszins kon voorzien binnen korteren of langeren tijd behoefte te zullen hebben aan de producten dier industrie tot bestelling overgegaan, waardoor dan ook voor een zeer groot deel de exorbitante prijsverhoogingen in de hand zijn gewerkt. Het gevolg was, dat zelfs de vaststelling der maximumprijzen geen stroom van orders tengevolge heeft gehad: de meeste consumenten hadden zich reeds veel vroeger van het benodigde voorzien. Thans echter komt langzamerhand de tijd, dat de voorraden zijn verbruikt en keeren de zoo lang uitgebleven orders van lieverlede terug. Hierbij moet nog worden gevoegd het feit van de overneming door de regering van de spoorwegbedrijven. Het naastbijliggende doel van het Staatsbeheer zal ongetwijfeld zijn het in orde brengen en instandhouden van

stations, emplacements, lijnen, enz. waarvoor de directies tot nu toe vaak niet de noodige middelen konden vinden.

Nochtans kan op de beurs te Wallstreet van een bepaald geanimeerde stemming niet worden gesproken. Men beseft te goed, dat het voortduren van den oorlogstoestand op den duur in geen geval een voordeel kan worden, al worden thans nog ongetwijfeld groote winsten uit handel en bedrijf gerealiseerd. De derde groote oorlogsleening staat voor de deur en doet voor de toekomst de gedachte aan groote en diepingrijpende belastingen ter dekking van rente en aflossing opkomen, afgezien nog van de noodzakelijkheid van realisatie in vele gevallen van tot nu toe gehouden bezit, waardoor de beurs ongetwijfeld een weifelend aanzien moet verkrijgen.

T e o n z e n t is de afgelopen week slechts voor sommige afdeelingen levendig geweest. Op de Staatsfondsenmarkt trok, wat de binnenlandsche soorten betreft, de handel in de nieuwe $4\frac{1}{2}$ pCt. Nederlandsche leening sterk de aandacht, zoowel wat grootte van omzet als koersverloop betreft. Dit laatste was nog steeds in dalende richting; blijkbaar is de leening nog niet geclasseerd en gaan inschrijvers er liever toe over verlies te nemen dan hun bezit aan te houden. Van buitenlandsche soorten werden Russische obligaties tot sterk verlaagde prijzen aangeboden, nu het schrikbeeld van een annulering opnieuw is opgedoken. Ongetwijfeld echter heeft ook het besluit der Vereeniging voor den Effectenhandel, om Russische fondsen in de officieele prijscourant van het bekende teeken voor „noodlijvend” fondsen te voorzien er toe bijgedragen om het aanbod in de hand te werken. Feitelijk is er niets aan den toestand veranderd, doch de officieele verklaring, dat de coupons voorloopig niet betaald zullen worden, heeft klaarblijkelijk toch een fascinerenden invloed op het publiek uitgeoefend.

Van de overige Staatsleeningen waren Japansche obligaties eerder aan den vasten kant, mede in verband met de verbetering van den koers voor deze soorten te Berlijn.

	8 Jan.	11 Jan.	14 Jan.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld . . .	100 ¹ / ₁₆	100 ¹ / ₁₆	100 ¹ / ₁₆	
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	98 ³ / ₄	98 ¹ / ₂	98 ⁷ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	91	91 ¹ / ₄	91	
3 ¹ / ₂ % „ „ „	78 ¹ / ₄	78 ³ / ₈	78 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
3 % „ „ „	69 ¹¹ / ₁₆	69 ⁷ / ₈	70 ³ / ₁₆	+ ⁵ / ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	59 ¹¹ / ₁₆	59 ⁷ / ₈	59 ⁷ / ₈	+ ³ / ₁₆
5 % Oost-Indië 1915	99 ⁷ / ₈	99 ¹³ / ₁₆	100	+ ¹ / ₈
4 % Hongarije Goud	55	55	54	— 1
4 % Oostenr. Kronenrente	48 ¹³ / ₁₆	47 ¹ / ₈	46 ⁵ / ₁₆	— 2 ³ / ₈
5 % Rusland 1906	40 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂	31 ¹ / ₈	— 9 ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Dombr. . . .	—	34	35 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
4 % Rusland Cons. 1880 . . .	38 ¹ / ₄	28 ¹ / ₂	29 ⁵ / ₈	— 8 ⁵ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co. . .	—	29 ³ / ₈	29 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
4 % Servië 1895	—	43	—	—
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 . . .	61	61	61 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
4 % Japan 1899	65	65	65	
4 % Argentinië Buitenl. . . .	61 ³ / ₄	63 ¹ / ₈	—	+ 1 ³ / ₈
5 % Brazilië 1895	62 ³ / ₄	63 ¹ / ₂	62 ¹ / ₄	— ¹ / ₂
5 % Brazilië 1913	—	44 ¹ / ₈	—	—

Op de locale afdeelingen waren het vrijwel alleen scheepvaartwaarden, die van omzetten op eenigszins uitgebreide schaal hebben blijk gegeven. Enkele soorten hebben speciaal de aandacht getrokken en van deze verdienen aandelen Hollandsche Stoomboot in de eerste plaats vermelding. Bijna in een ononderbroken lijn heeft dit aandeel zijn stijgende richting weten vol te houden. In het midden der achter ons liggende week scheen het, alsof aan de aankopen een einde was gekomen, doch al spoedig bleek, dat dit eenszins het geval was. Heden steeg de koers tot boven 300 pCt. Tastbare gegevens voor deze voortdurende stijging zijn niet aan te wijzen: ter beurze circuleeren geruchten omtrent fabelachtige inkomsten, die de Maatschappij uit het voortdurend volgehouden Hollandsch-Engelsche vervoer zou hebben getrokken en omtrent een dienovereenkomstig hoog dividend. Ook zijn de „on-dits” omtrent fusie met een andere gelijksoortige onderneming weder ter sprake gekomen, zonder dat echter ook maar eenigszins bevestiging kon worden verkregen.

De zeer geanimeerde houding voor aandelen Hollandsche Stoomboot werd voor een deel ook overgenomen door aandelen in andere scheepvaart-ondernemingen, die dezelfde, of nagenoeg dezelfde route bevaren, o.a. de „Noordzee” en de onlangs ter beurze geïntroduceerde Rotterdamsche Mij. „Van der Eb & Dresselhuys”. De aandelen deze laatste Maatschappij zijn nog niet officieel genoteerd en de koersfluctuaties ontsnappen hierdoor eenigszins aan de aandacht van het publiek; heden werd voor deze aandelen een koers van 165 pCt. bereikt, nadat zij voor enkele weken à 130 pCt. ter beurze werden aangeboden.

Ook in aandeelen Holland-Amerika Lijn en vooral in de bewijzen van voorkeur voor de nieuwe emissie der aandeelen „Gemeenschappelijk Eigendom” ontstond uitgebreide handel. De uitgifte heeft eer een stimulerend invloed op de koersen der betrokken aandeelen uitgeoefend, vermoedelijk in verband met de overweging, dat het kapitaal der vennootschap door de emissie niet wordt uitgebreid.

	8 Jan.	11 Jan.	14 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	440	440	439 1/2	- 1/2
„ „ „ gem. Eig.	423	424 1/2	424 3/4	+ 1 3/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . . .	338	344	347 1/2	+ 9 1/2
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . . .	206 1/2	199 1/2	203 1/4	- 2 3/4
Hollandsche Stoomboot-Mij. . . .	274 1/4	284	299 1/2	+ 25 1/4
Java-China-Japan-Lijn	303 1/2	300 1/2	305	+ 1 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	199 1/4	199 3/8	200	+ 3/4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. . . .	279 3/4	273 1/2	278	- 1 3/4
Kon. Paketvaart-Mij.	301 1/2	298 1/2	303 1/2	+ 2
Maatschappij Zeevaart	404	404	404	
Nederl. Scheepvaart-Unie	267 1/4	263 7/8	267	- 1/2
Nievelt Goudriaan	1340	1340	1340	
Rotterdamsche Lloyd	271	267 1/2	276 3/4	+ 5 3/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg” . . .	476	469 1/2	466	- 10
„ „ „Nederland”	269 3/4	265	271 1/4	+ 1 1/2
„ „ „Noordzee”	305 1/2	316	320	+ 14 1/2
„ „ „Oostzee”	470	470	470	

Te eerder komt men er toe, deze overweging als voornaamste factor voor de vaste houding aan te nemen, als men ziet, dat de onderhandelingen met de Amerikaanse regering betreffende onze in Amerikaanse havens liggende schepen nog steeds niet tot een bevredigend einde zijn gekomen en als men den invloed beschouwt, die van de aankondiging eener nieuwe uitgifte van aandeelen Nederlandsch-Indische Handelsbank op den koers van dit fonds is uitgegaan. Hoewel een ter beurze niet laag getaxteerd dividend nog in den prijs der oude aandeelen begrepen is en ondanks het feit, dat de koers van het uit te geven gedeelte van het aandeelenkapitaal vermoedelijk niet zeer aanzienlijk onder dien van het reeds ter beurze verhandelde deel zal zijn (rekening houdende met het nog te toucheeren dividend en met de door aandeelhouders te verkrijgen „claim”) was de bekendmaking van het plan der nieuwe uitgifte voldoende om een gevoelige daling in het leven te roepen. Het aandeel heeft zich heden wel eenigszins hersteld van den laagsten prijs, doch verlaat toch de week in een gedrukte houding. Ook de overige cultuurwaarden zijn over het geheel eerder aangeboden, waarbij vooral aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” vooraan staan.

Ook de *tabakmarkt* is na een kortstondig opgewekt beursleven weder in een apathische houding teruggekeerd. Het ontbreken van vraag heeft in deze afdeeling steeds lagere koersen tengevolge, ook al is het aanbod niet van veel belang. Dat de verkoopdrang inderdaad niet groot is, bewijst wel de omstandigheid, dat voor de meeste realisaties limites zijn vastgelegd, waardoor dan ook vaak in verschillende soorten geen notering tot stand kan komen.

Rubbers bleven verlaten, doch niet in flauwe tendenz.

De *petroleumafdeeling* trok alleen interesse voor de waarden der Internationaal Roemeensche Petroleum Maatschappij. Thans is een half-officieel bericht verschenen, waarbij bekend wordt gemaakt, dat de Deutsche Erdöl A. G. een begeerig oog op deze onderneming heeft doen vallen. Een verdere stijging van den koers, vooral van dien der oprichtersbewijzen, is hiervan het gevolg geweest. In de overige soorten dezer afdeeling ging slechts bij uitzondering iets om.

Op de *mijnmarkt* waren de anders vrijwel verlaten aandeelen Aequator op sommige dagen sterk gezocht, zoodat de koers tot ongeveer 161 pCt. kon monteeren.

	8 Jan.	11 Jan.	14 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	194 3/4	194 3/4	194 3/4	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand. . . .	193 11/16	192	190 1/2	- 3 3/16
Rotterd. Bankvereniging	150	151	151	+ 1
Amst. Superfosfaatfabriek	165	162 1/2	162	- 3 1/2
Van Berkel's Patent	159 1/2	161	161	+ 1 1/2
Insulinde Oliefabriek	238 3/4	236	234	- 4 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand. . . .	107 3/4	108 1/4	108 1/2	+ 3/4
Ned. Scheepsbouw-Mij.	170	169 1/2	168	- 2
Philips' Gloeilampenfabriek	369 1/2	370 1/2	370 1/2	+ 1
R. S. Stokvis & Zonen	621	636 1/2	650	+ 29 1/2
Vereenigde Blikfabrieken	147	145 1/2	145 1/2	- 1 1/2
Compania Mercantil Argent.	225	223 3/4	221 1/2	- 3 1/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	219 1/2	215	215	- 4 1/2
Handelsver. Amsterdam	452 1/2	452	447	- 5 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	167 1/2	170	171 3/4	+ 4 1/4
Linde Teves & Stokvis	235	236	235	

	8 Jan.	11 Jan.	14 Jan.	Rijzing of daling.
Van Nierop & Co's Handel-Mij. . . .	187 3/4	188 1/4	188 1/8	+ 3/8
Tels & Co's Handel-Mij.	170	170	170	
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	222	223	221	- 1
Kon. Petroleum-Mij.	563	562 1/4	563	
Orion Petroleum-Mij.	88 7/8	88 3/8	87 1/2	- 1 3/8
Steaua Romana Petr.-Mij.	211 7/8	211	210 1/8	- 1 3/4
Amsterdam-Rubber-Mij.	238	236	234 1/2	- 3 1/2
Nederl. Rubber-Mij.	133	133	133	
Oost-Java-Rubber-Mij.	276	276	273 3/4	- 2 1/4
Deli-Maatschappij	531	531	531	
Medan-Tabak-Maatschappij	220	219 3/4	219 3/4	- 1/4
Senembah-Maatschappij	598 1/2	590	588	- 10 1/2

De *Amerikaansche afdeeling* leef in verband met de houding te New York ongeveer gelijk van toon. Onbelangrijke koersvariatiën kwamen van den eenen dag op den anderen voor, en gaven uit den aard der zaak geen aanleiding tot uitgebreide transacties.

	8 Jan.	11 Jan.	14 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	73 3/8	73 7/8	72 1/16	- 1 9/16
Anaconda Copper	142 1/2	142 7/8	143 7/8	+ 1 3/8
Un. States Steel Corp.	96 7/8	96 13/16	95 11/16	- 1 3/16
Atchison Topeka	92 1/16	92 3/4	91 3/16	- 7/8
Southern Pacific	89 7/8	89 7/8	89 7/8	
Union Pacific	129	127 7/8	128 7/8	- 1/8
Int. Merc. Marineafgest.	30 1/8	29 3/4	30 17/32	+ 1 3/32
„ „ „ „ prefs.	101 1/2	100 1/2	104	+ 2 1/2

De geldmarkt is iets stroeover geworden; geld op prolongatie noteert circa 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

15 Januari 1918.

Bij het schrijven van dit overzicht hadden nog slechts weinig nieuwe berichten aangaande de graanoogsten en verscheppingen ons bereikt. Wat tarwe betreft is de algemeene toestand vrijwel onveranderd. Op verschillende plaatsen van Argentinië schijnt het weer niet gunstig geweest te zijn en het gevolg is, dat de oogst aanmerkelijk minder geschat wordt dan men aanvankelijk verwacht heeft. Toch zou Argentinië nog ca. 2.750.000 tons tarwe over hebben voor uitvoer. De Engelsche Regeering schijnt hiervan 2.500.000 tons zoo goed als gekocht te hebben d.w.z. de totale hoeveelheid graan is 2.500.000 tons en het grootste gedeelte hiervan schijnt te zijn tarwe: Waar evenwel, naar men weet, een prijs van haver en lijnzaad in het contract opgenomen is, zou ook een gedeelte van den koop uit deze laatste artikelen bestaan. Het contract over deze transactie was tot op het tijdstip, dat de door ons ontvangen berichten loopen nog niet geteekend, doch er scheen wel overeenstemming bereikt te zijn. Bij dit contract is het eigenaardige, dat b.v. de haverprijs aanmerkelijk boven de marktwaarde werd vastgesteld, n.l. 7 pesos tegen een marktnotering van 5.50, die evenwel onder invloed van dit bericht tot 6.30 opliep. Van Noord-Amerika luiden de berichten niet gunstig, vooral ook wat de nieuwe wintertarwe betreft. Er schijnt hevige koude geheerscht te hebben met te weinig bedekking van sneeuw en men verwacht dientengevolge dat een aanzienlijke oppervlakte zal moeten opgegeven worden en wederom opnieuw bezaaid in het voorjaar. De aanvoeren van tarwe laten nog altijd zeer veel te wenschen over en over de periode Juli-December bedragen zij slechts 54 % van de aanvoeren van het vorige jaar en 40 % van die in 1915. In Amerika schijnt ook het verbruik van gerst voor broodgraan toe te nemen, waarschijnlijk gemengd met tarwe.

De berichten van de wintertarwe in Europa luiden over het algemeen gunstig, behalve in Portugal. In Frankrijk is de toestand aanmerkelijk beter dan een jaar geleden. Ook Engeland meldt een gunstigen stand.

Australië's nieuwe oogst schijnt vrij goed te zullen worden en men schat ruw een exportsurplus van ca. 2.000.000 tons tarwe, terwijl nog ca. 3.500.000 tons van de oude oogsten in voorraad zijn. Van Indië meldt men goede berichten, doch bepaalde cijfers worden niet gegeven. Nieuwe berichten van maïs zijn schaarsch. De voorraden nemen in Noord-Amerika eenigszins toe; In Argentinië schijnt regen in sommige streken geen goed aan den oogst gedaan te hebben. Het tijdstip van den oogst is nog tamelijk ver verwijderd, zoodat de betrouwbare schattingen niet gegeven kunnen worden.

Haver is bijna het eenige artikel, waarvan nog voldoende hoeveelheid in het Noordelijk Halfrond aanwezig is.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Jan.	Haver Jan.	Tarwe Febr.	Mais Jan.	Lijnzaad Febr.
12 Jan. '18	220 ^{a)}	127 ^{1/2}	78 ^{1/4}	13,25	6,80	16,85
5 „ '18	220 ^{a)}	127 ^{3/8}	79 ^{3/8}	13,05	7,05	16,60
12 Jan. '17	184 ^{3/4}	97 ^{7/8} ^{b)}	56 ^{7/8} ^{c)}	14,15	9,80 ^{b)}	24,10
12 Jan. '16	128	79 ^{3/8} ^{c)}	49 ^{3/4} ^{c)}	9,40 ^{d)}	5,45 ^{c)}	12,40 ^{d)}
12 Jan. '15	140 ^{3/4}	74 ^{7/8}	55 ^{1/8} ^{e)}	10,75	5,35 ^{b)}	9,75
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ^{3/8} ¹⁾	36 ^{1/2} ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgestelde locoprijs
⁴⁾ per Januari ⁵⁾ per Februari ⁶⁾ per Mei

De noteringen van Buenos Ayres zijn van 4 Jan. 1918 en 28 Dec. 1917, 15 Jan. 1917, 15 Jan. 1916 en 15 Jan. 1915.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten...	14 Jan. 1918	7 Jan. 1918	14 Jan. 1917
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	509,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	400,— ¹⁾	400,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	400,— ¹⁾	400,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	19,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	280,— ¹⁾	280,— ¹⁾	200,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	740,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	6—12 Jan. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdoak 1917	6—12 Jan. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdoak 1917	1918	1917
Tarwe.....	—	—	27.312	—	—	—	—	27.312
Rogge	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Mais	—	—	16.038	—	—	9.498	—	25.536
Gerst	—	—	2.608	—	—	—	—	2.608
Haver	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	3.145	—	3.145
Lijnkoek.....	—	—	5.850	—	—	—	—	5.850
Tarwemeel	—	—	1.745	—	—	—	—	1.745

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Artikelen.	Rotterdam	Amsterdam	Totaal
Tarwe	5.679	10.274	24.851
Mais	—	—	—
Rogge	—	—	—
Tarwemeel	—	—	—
Gerst	—	—	—

Er zal daarom voor de ca. 1.000.000 tons van Argentinië minder behoefte zijn, en de scheepsruimte, die de Geallieerden voor den uitvoer van de Argentijnsche oogsten beschikbaar zullen stellen, zal wel niet in de eerste plaats voor haver gebruikt worden.

In sommige streken van Argentinië vond de lijnzaadoogst zeer vroeg plaats. In het Zuiden heeft de oogst zeer geleden door vorst en droogte. Men raamt nog een overschot van 800.000 tons. De behoefte van Europa en Noord-Amerika zou slechts nauwelijks voorzien worden door deze 800.000 tons, maar het is toch niet waarschijnlijk, dat de geheele oogst aan het einde van het jaar verscheept zal zijn.

Buitenlandsche granen in Nederland.

De vooruitzichten voor ons land zijn nog niet verbeterd en van een beraad van aanvoeren wordt nog niets vermeld.

SUIKER.

De verwerking van den Bietooft in ons land gaat nog niet naar wensch. Het eindresultaat zal dan ook waarschijnlijk beneden de oorspronkelijke raming blijven. Volgens berichten uit Duitschland hebben daar bijna alle fabrieken de campagne beëindigd. De totale suikerproductie zal die van het vorige jaar niet noemenswaard overtreffen. De kans is groot, dat de volgende aanplant kleiner zal zijn dan de laatste, daar de aanbouw van andere gewassen voor de boeren voordeliger is.

De zichtbare voorraden worden door F. O. Licht als volgt opgegeven:

	1917	1916	1915
Duitschland) 1 Sept.	400.000*	250.000*	545.000*tons
Hamburg			
Oostenrijk 1 „	250.000*	305.000*	478.000* „
Frankr. 1 Spt.'16/15/14	39.012	58.525	141.454 „
Nederland 15 Dec.	123.206	115.226	115.900 „
België 1 Nov.	48.710	35.435	45.699 „
Engeland 1 „	259.929	135.699	195.267 „
Totaal Europa	1.120.857	899.885	1.521.520 tons
V.S.v.N.A. 8 Oct.	19.471	59.909	150.841 „
Cubahavens 7 Nov.	28.042	111.504	145.374 „
Totaal.....	1.168.370	1.071.388	1.817.508 tons

* Raming.

Uit Java werd de telegrafische mededeeling ontvangen dat er in den laatsten tijd door de Suikervereeniging

successievelijk 800.000 pic. verkocht werden tot f 9 ^{3/4} voor Superieur en f 8,— voor No. 16 en h. Thans heeft de Suikervereeniging hare vraagprijzen tot resp. f 10,— en f 9,— verhoogd. De onverkochte voorraad wordt opgegeven met 6 millioen picols Superieur en 2 millioen pic. No. 16 en h. Ook heeft een eerste verkoop plaats gehad van suiker uit den nieuwen oogst: er werden afgedaan 250.000 pic. Superieur tot f 9 ^{1/2} en 100.000 pic. No. 16 en h. tot f 8,—.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Januari	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas Job.	Amerc. Granulated Job.	
11 Jan. 1918....	f —	53/9	—	—	—
4 „ 1918....	—	53/9	—	—	—
11 Jan. 1917....	„ 22 ^{15/32}	47/1 ^{1/2}	—	—	5.33 & 5.39
11 Jan. 1916....	„ 24	40/6	20/3	20/—	4.52
21 Juli 1914....	„ 11 ^{19/32}	18/—	—	—	3.26

JAVA KINABASTEN.

(Opgave van het Kina-Bureau).

Volgens bericht van den vertegenwoordiger der fabrikanten, is de Unit voor de toewijzing van 13 December 1917, in verband met het gemaakte compromis, vastgesteld op:

11.27 Cts. per ^{1/2} K.G.

CACAO.

(Uit het Jaarbericht voor 1917 van den makelaar S. W. Hoekstra te Amsterdam.)

Al was de handel in cacao reeds sedert begin 1916 tot bijna volkomen stilstand gebracht, daar de export van cacao verboden was, de industrie werkte, zoo goed als het ging, met horten en stooten voort. Wegens gebrek aan grondstoffen hadden verschillende fabrieken bij het begin van dit jaar het bedrijf reeds sterk moeten inkrimpen. Daarin werd eene kleine verbetering gebracht door het vrijgeven van de vóór 31 December 1916 hier te lande aangekomen partijen cacao.

De algemeene toestand werd zelfs nog ongunstiger, toen op 31 Januari de verscherpte duikbootoorlog werd aangekondigd, die niet zonder invloed bleef op den loco-handel

in de nog aanwezige partijen cacao. Spoedig stonden dan ook de prijzen 20 à 25 pCt. boven de productie-land-noteringen, welke stijging in prijs den lust tot inkoop ras deed bekoelen.

Was tot dusverre voor onze fabrieken de invoer van grondstoffen het groote vraagstuk geweest, de voorziening van steenkolen, (waaraan spoedig gebrek ontstond), was ook een belangrijke factor. Mede. tengevolge van de zeer strenge wintermaanden steeg de brandstoffennood zoo hoog, dat diverse fabrieken geheel of gedeeltelijk moesten stoppen.

Inmiddels hadden de cacao-fabrikanten de handen ineengeslagen om te trachten zichzelf te helpen door het characteren van motorscheepen of schoeners, om hunne fabrieken voor zoover dit geoorloofd werd, te exporteeren en op de terugreis deze met cacao te bevrachten. Slechts enkele reizen werden gemaakt, met Lissabon als eindpunt voor het laden van Thomé cacao, en deze tochten gelukten. Toen evenwel eenige van die schepen (de „Annette” en „Frisia” bijv.) het lot ondergingen getorpedeerd te worden, verliep deze methode van exporteeren en importeeren tengevolge van de hooge kosten en ongunstige condities, daaraan verbonden.

Aan vrachten van f 150 tot f 300 per ton en hooger en aan premies van 10—18 pCt. waren de importeurs geneigd te wennen, als men de ladingen cacao maar kreeg om zeker te zijn, dat de fabrieken konden doordraaien, al was daarmede dan ook slechts een deel der industrie gebaat. De uitvoer toch van cacao-fabrikaten uit Nederland was verboden en concurreeren met buitenlandsche industrie was helaas niet noodig. Voor het in gang houden der fabrieken vormden de prijzen van de diverse soorten cacao in het geheel geen beletsel. Cijferen we de hooge vrachten en assurantie-premies even weg, dan waren de prijzen in de productielanden gedurende het geheele jaar laag en stonden ze bijna op den normalen stand van voor den oorlog.

Door het uitvoerverbod van Engeland en Koloniën en van Frankrijk, gepaard aan het gemis aan scheepsruimte voor het betrekken van cacao van diverse Amerikaansche havens, bleven de importen tot een vijftal soorten beperkt. Daarvan ontvingen we ons jaar-rantsoen van 10.000 ton. De hoofdsorten er van waren Thomé en Bahia, en door de directe Nederlandsche stoomvaartlijnen werden daarvan de grootste kwanta geïmporteerd.

De lage prijzen waarop Thomé bij den aanvang van 1917 genoteerd stond, 36 à 37 ct. en de korte reis van Portugal naar Nederland, waren gegronde redenen om flinke hoeveelheden van deze soort te contracteeren. Weliswaar duurde de reis wel eens langer dan we in normale tijden noodig hadden om een reis om de wereld te maken, toch verzog Thomé ons van het voornaamste van het door ons benoemde deel. Het verschil in waarde tusschen onze loco-voorraden en bovengenoemde Lissabonsche prijzen bedroeg bij het begin van het jaar ca. 15 à 20 ct. Zoodat ieder weet werd dit waardeverschil, dat gedurende de daaropvolgende 12 maanden voortdurend groter werd, veroorzaakt door de omstandigheid, dat deze of gene fabriek noodzaak was grondstoffen te koop en stopzetten van het bedrijf te voorkomen. Die abnormale hooge prijzen van deze loco partijen geven dus slechts een beeld van den nood-toestand, die nu en dan intrad.

Na arrivement van eenige kleine ladingen in Januari begon de animo, die tengevolge van de scheepvaart-ellende, bij het begin van het jaar voor de hier disponibile voorraden slechts matig geweest was, weer te herleven en men besteedde voor dergelijke partijen voortdurend hogere prijzen. Begin Maart betaalde men reeds ca. 60 cts. en 14 dagen daarna ongeveer 65 à 66 cts. en daar verlading van Lissabon eene onmogelijkheid bleek, liep in April de prijs op tot 70 à 75 cts. Daar het verscheppen van Lissabonsche lading op dat tijdstip uitgesloten was, de prijzen daarentegen op een betrekkelijk normaal niveau stonden, was er aanleiding tot het afsluiten van diverse contracten tot ca. 31 à 32 cts. ex pakhuis Lissabon. De koopers waren dan zeker hunne lading gereed te hebben voor de eerste de beste scheepsgelegenheid naar hier. Sedert is deze methode van koopen onder de steeds varierende omstandigheden der ongeregelde scheepvaart, de steeds hooger wordende zeevrachten enz. in zwang gebleven. De door de Nederlandsche fabrikanten uitgeruste en gecharterde schepen voor het innemen van ladingen te Lissabon, werkten deze wijze van contracteeren mede in de hand, al heeft dan ook deze manier van vervoer niet lang geduurd.

Inmiddels steeg de Lissabonsche prijs ongeveer tegen Juni op 34 à 36 cts. en bereikte tegen het eind van die maand 39 à 40 cts. f. o. b. deze afscheephaven. De markt bleef ook gedurende de volgende maand vast gestemd; liep in Augustus iets en in September sterk terug tot ca. 34

cts. f. o. b. om tegen het eind der maand plotseling weder tot ca. 36 cts. te stijgen. Vermoedelijk door het bekend worden van de vermeerdeerde scheepsgelegenheid (aangekondigd werd n.l. het vertrek van 3 schepen om lading te halen van Spanje en Portugal) en wellicht ook door het opkopen van de Lissabonsche voorraden door de handelars aldaar, die gegronde hoop kregen op het gelukken van eene speculatie à la hausse, steeg de prijs snel op 39 à 40 cts. f. o. b., welke prijzen zich tot ongeveer midden November handhaafden. Einde November veroorzaakte het goudagio echter weder eene verlaging der prijzen en vonden zaken in „fijn” tot ongeveer 35 à 37 cts. plaats. Sedert bleef de toestand zonder veel verandering; de berichten kwamen schaars zonden en de nieuwer toevoer, nu reeds maanden tegemoet gezien, liet nog steeds op zich wachten.

De aanvoeren van Thomé te Lissabon hebben bedragen in:

	1917	1916	1915	
Januari.....	59.820	97.853	100.501	Balen.
Februari.....	79.844	84.083	48.247	„
Maart.....	17.213	36.803	10.281	„
April.....	46.400	15.440	17.454	„
Mei.....	67.428	23.436	27.262	„
Juni.....	—	57.916	65.473	„
Juli.....	41.227	8.405	10.695	„
Augustus.....	13.001	28.913	15.261	„
September.....	73.042	20.027	26.742	„
October.....	42.103	63.189	8.900	„
November.....	—	53.052	52.961	„
December.....	—	63.781	103.705	„

Januari:December . — 552.899 487.483 Balen.

Bahia was, zooals reeds gezegd, evenals Thomé de cacao, waarvan de invoer zonder veel bijzondere moeilijkheden kon geschieden, al waren de zaken, zooals dit trouwens met alles het geval was, overschaduw door consentenwee en scheepvaartbelemmeringen.

Het jaar opende met lage vorderingen voor de bekende 3 kwaliteiten, n.l. ca. 69/- voor Superieur, ca. 67/6 voor Gezonde Fair en ca. 65/6 voor Fair, welke prijzen gedurende de maand Januari op resp. 66/6, 65/- en 63/- vielen. De reden waarom Bahia zijne prijzen verlaagde, in normale tijden niet zoo moeilijk te ontdekken, bleef onbekend, zooals dit in het algemeen gedurende de laatste oorlogsjaren dikwijls het geval was. De flauwere stemming van het productieland miste hare uitwerking op de disponibile partijen niet en veroorzaakte voor deze eene daling tot ca. 55 cts. voor Gezonde Fair, tot welke verlaagde vorderingen toen geen koopers te vinden waren.

Deze minder geanimeerde stemming veranderde echter spoedig door het geheel stopzetten der scheepvaart tengevolge van de bekende duikbooten-nota. Evenals dit voor elk artikel, en dus ook voor alles wat cacao heette, het geval was, deed het de prijzen van genoemd product met 5 cents tegelijk monteeren en werden de loco voorraden, die echter niet groot waren, tot 60 à 70 cts. opgekocht. Ook het productieland berichtte tegen het einde van Maart eene vastere markt en hogere prijzen n.l. 72/-, 70/- en 68/- voor de 3 kwaliteiten; deze stegen in den loop van Mei tot resp. 75/-, 73/- en 71/- en bereikten begin Juni hun hoogste punt met prijzen van 78/- à 79/- voor Superieur, 74/- à 75/- voor Gezonde en 71/- à 72/- voor Fair. Gedurende de daarop volgende 2 maanden bleven de prijzen met kleine schommelingen van 1/- à 2/- nagenoeg op dezelfde hoogte; September bracht een kleine rijzing tot 78/-, 76/- en 74/-, wat geen aanleiding gaf tot vermeerdering van den kooplust, te meer daar de koopers de grootste contracten afgesloten hadden op de lagere prijzen, die voorafgegaan waren.

Verwend met stoomschepen werden we van Brazilië niet en de te verwachten schepen bleven en blijven radeloos lang uit. Zoo is de toestand thans nog, terwijl het ophouden van de telegrafische gemeenschap met overzeesche landen ons ook geen nieuws van Bahia bracht en ons in volslagen onwetendheid betreffende oogst, prijzen enz. liet. Te hopen is het, dat de „Zeelandia” spoedig uit New York en de „Kennemerland” uit Norfolk naar hier mogen terugkeeren.

De oogst, al bleef de eigenlijke campagne 1916/17 bij die van 1915/16 kwantitatief ten achter, was gedurende het afgelopen jaar weder ruim en de kwaliteit te roemen.

Gedurende deze campagnes, loopende van Mei tot April, bedroegen de uitvoeren bijv.:

van Mei 1916 tot April 1917	totaal	653.140	Balen.
„ „ 1915 „ „ 1916	„	819.838	„
„ „ 1914 „ „ 1915	„	496.644	„
„ „ 1913 „ „ 1914	„	612.495	„

In overeenstemming met andere soorten zette het afgelopen jaar ook voor de cacao onzer West-Indische koloniën ongunstig in. Op de gevorderde hooge prijzen

werd niet gereageerd en eerst toen de tijdsomstandigheden daartoe medewerkten en de eigenaren hunne prijzen verlaagden, was de hier liggende voorraad spoedig in handen der fabrikanten verdwenen. Met ca. 52½ cts. begonnen, liep de prijs in Februari op tot ca. 57 cts, en volgde de daarop volgende maanden den weg van alle andere cacao-soorten die verhandeld werden, eindigende in noodprijzen. Of die noodprijzen nu 90 of 100 of 120 cts. bedroegen, doet weinig ter zake, daar ze voor de toekomst zonder eenig nut zijn.

Een klein voorbeeld van den ontredderden handelstoestand kan speciaal deze soort geven. Op aflading van onze West-Ind. koloniën werden zaken afgesloten tot 58 a 62 cts. en hoewel tengevolge van gebrek aan scheepsruimte, het grootste deel der contracten niet kon worden verscheept, ontvingen de koopers in elk geval toch iets. Met dezelfde scheepsgelegenheid kwamen echter diverse consignaties naar hier, die gedeeltelijk ongeveer 100 pCt. hooger betaald werden. Hadden we daarentegen eene scheepsgelegenheid van New York gehad, dan zouden we van daar Surinaamsche cacao van dezelfde boomen als waarvan de bovengenoemde lading geogost was, op zijn minst nog 5 cts. onder den afladingsprijs hebben kunnen koopen. Gebrek aan scheepsruimte naar het moederland draagt in deze de schuld. Niettegenstaande de op verstheping wachtende partijen reeds verkocht waren, moesten deze nu om achteruitgang en bederf van kwaliteit te voorkomen, naar New York, als de meest nabijzijnde stapelplaats, verkocht worden, tot prijzen die zeker niet tot tevredenheid gestemd zullen hebben.

De productie van Surinaamsche toonde dit jaar, voor zoover de cijfers bekend werden, weder een vooruitgang. Officieel vermeld werden de uitvoercijfers gedurende de eerste 6 maanden van dit jaar met 825.869 kilo, tegen 481.312 kilo in hetzelfde tijdvak van 1916, terwijl de vrees uitgesproken werd, dat de totale oogst van dit jaar kleiner zou zijn dan die van 1916, op grond van weinig kans op een goeden napluk. Indien we echter mogen afgaan op eenige niet-officieele cijfers, die den export van Suriname over 8 maanden, dus Jan./Aug. aangeven met ca. 1486 tons tegen ca. 1390 tons over Jan./Aug. 1916, dan is die vrees tot zoover gelukkig ongegrond gebleken en blijft de kans bestaan, dat ook het jaar-cijfer wederom eene verbetering zal doen zien.

In elk geval kan met genoegen geconstateerd worden, dat de uitvoeren tegenover die der jaren van krullotenziekte aanmerkelijk vooruitgegaan zijn, al zijn de export-quantiteiten op verre na nog niet wat ze vóór de ziekte-jaren waren. Bij het beschouwen van die uitvoercijfers moet in aanmerking genomen worden, dat na 1903 minstens 25 pCt. der boomen afgestorven zijn en dat bovendien de kleine landbouwers, die voor het overgrootste deel nog te onontwikkeld zijn om het ernstige van een schimmelmziekte te begrijpen en dus weinig of niets doen ter bestrijding daarvan, een veel geringer aandeel hebben in de productie dan vroeger het geval was.

De vergelijkende cijfers van uitvoer gedurende Januari tot en met Augustus over de laatste 5 jaren zijn:

in 1917.....	1.485.830 kilo
„ 1916.....	1.390.747 „
„ 1915.....	1.600.727 „
„ 1914.....	1.738.732 „
„ 1913.....	994.473 „

De maandelijksche uitvoeren van Suriname bedroegen in:

	1917	1916	1914	1912	1910
	K.G.	K.G.	K.G.	K.G.	K.G.
Januari ..		27.687	246.075	38.589	12.393
Februari ..	160.740	10.080	57.491	48.944	15.649
Maart		49.583	124.777	85.942	36.839
April		51.939	249.586	118.208	295.825
Mei	665.129	121.830	242.612	117.167	336.030
Juni		220.193	300.894	181.794	500.864
Juli	659.961	394.635	386.520	92.033	354.270
Augustus ..		514.800	130.416	24.013	165.384
September.		200.865	55.440	2.144	76.000
October ..		66.267	19.428	82.696	
November ..		412.557	26.458	90.978	89.138
December.			6.910	142.830	77.438

2.014.169 1.893.446 962.040 2.042.526

Van Java-cacao konden gedurende het thans afgelopen jaar ruim 10.000 balen diverse kwaliteiten aan de markt gesteld worden. Januari opende met ca. 1500 balen, die traag hun weg naar de fabrikanten vonden. Prijsbasis: prima 56 cts. Het onverkochte deel daarvan en de inmiddels vrijgegeven ladingen, samen ongeveer 7000 balen, werden aan de markt gebracht op 21 Maart, getaxeerd op een basis van 60 cts. voor prima.

Het stopzetten der scheepvaart en de kleine voorraden bij de fabrikanten, deden een bijzondere liefhebberij voor het aangeboden ontstaan, waarvoor belangrijk boven taxatie werd betaald. Voor prima Java kwam de prijs op ongeveer 65 a 67½ cts. Na dezen grooten verkoop is een dergelijke helaas niet meer gevolgd. Voor onze Oost-Indië-vaarders was het onmogelijk gemaakt een flinke lading van ons Java-product naar Holland te brengen. In Mei volgde nog eene verkoop van ca. 300 balen. De beste kwaliteit daarvan was getaxeerd op 75 cts.; de bekende sorteeringen naar verhouding. Deze verkoop stond reeds in het teeken van den algemeenen grondstoffennoed, zoodat de taxaties met ca. 25 cts. werden overschreden.

Augustus en September leverden nog eene kleinigheid van reeds geruimen tijd geleden aangekomen maar nog niet vrijgegeven partijtjes; de Augustus-verkoop bereikte ongeveer het Mei-resultaat, terwijl de laatste Java-afdoening den prijs van prima op ca. 115 cts. bracht. Evenals in 1916 konden deze verkoopen uitsluitend en alleen plaats vinden aan door de N.O.T. goedgekeurde fabrikanten. De handelaren waren ook dit jaar tot stilzitten gedoemd.

De Java-oogst geeft kwantitatief geen reden tot bijzondere opmerkingen: zij ging over de thans bekend zijnde eerste zeven maanden met ca. 200 ton vooruit en viel kwantitatief, volgens de ontvangen berichten, over het algemeen zeer goed uit, wat met het oog op de voortdurende zorg voor deze fijne cultuur, reden tot tevredenheid geeft.

Java voerde uit in:

	1917	1916	1914	1913	
Januari ..	100.000	133.000	100.000	243.000	K.G.
Februari ..	192.000	143.000	162.000	180.000	„
Maart	169.000	112.000	81.000	199.000	„
April	206.000	29.000	54.000	52.000	„
Mei	15.000	7.000	87.000	82.000	„
Juni	271.000	95.000	152.000	385.000	„
Juli		243.000	208.000	401.000	„
Augustus ..	—	234.000	85.000	341.000	„
September ..	—	281.000	141.000	151.000	„
October ..	—	106.000	140.000	96.000	„
November ..	—	52.000	101.000	68.000	„
December ..	—	36.000	270.000	87.000	„
	—	1.471.000	1.581.000	2.259.000	K.G.

De Import van de nagenoemde landen heeft bedragen:

	1916	1915	1914	1913	
Nederland	21.030	41.483	49.590	43.191	Tons
Engeland	89.562	83.918	42.843	35.696	„
Frankrijk	57.817	41.111	61.334	55.715	„
Hamburg	1)	1)	1)	71.186	„
Amerika	1.567.484	1.441.517	1.062.727	983.870	Balen

De belangrijkste Exportlanden verscheepten de volgende hoeveelheden:

	1916	1915	1914	1913	
Guayaquil	45.100	32.830	42.350	39.358	Tons
St. Thomé	33.200	29.890	31.379	35.311	„
Trinidad	24.900	22.570	29.517	21.825	„
Bahia	39.500	44.980	36.612	27.340	„
San Domingo ..	25.400	23.370	22.870	22.480	„
Venezuela	12.400	14.600	13.100	15.138	„
Goudkust	73.000	77.500	54.144	51.279	„
Grenada	5.570	6.520	6.005	5.258	„
Para	3.300	4.160	3.703	2.214	„
Suriname	2.014	1.710	1.893	1.516	„
Ceylon	3.400	3.920	2.890	3.450	„
Java	1.471	1.460	1.581	2.255	„

Voor zoover bekend is bedroeg de uitvoer van:

	1917	1916
Guayaquil van 1 Jan.—15 Oct.	36.100	36.300
Trinidad „ 1 Jan.—15 Oct.	30.080	23.460
St. Thomé „ 1 Jan.—31 Oct.	26.406	26.164
Goudkust „ 1 Jan.—31 Aug.	66.500	52.300
Bahia „ 1 Jan.—30 Juni	23.600	20.300
Grenada „ 1 Jan.—31 Aug.	5.670	4.350
Ceylon „ 1 Jan.—15 Juli	2.390	2.380
Suriname „ 1 Jan.—31 Aug.	1.486	1.391
Java „ 1 Jan.—31 Juli	952	753

De Consumptie bedroeg in:

	1916	1915	1914	1913	
Frankrijk	37.200	35.270	26.140	27.774	Tons
Engeland	38.800	46.520	29.038	27.585	„
Duitschland ..	11.000	43.600	49.707	51.053	„
Amerika	97.500	85.150	74.379	67.605	„

1) Door de tijdsomstandigheden bleven deze cijfers onbekend.

Als gevolg van de tijdsomstandigheden is het niet-mogelijk op dit oogenblik de consumptie gedurende 1917 eenigszins nauwkeurig in cijfers aan te geven. Voor zoover over het verbruik in bovengenoemde hoofdlanden geoordeeld kan worden, is de consumptie in Engeland en Frankrijk gedurende dit jaar nagenoeg onveranderd gebleven; alleen Amerika's cijfer zou eene belangrijk grooter verbruik aanwijzen, wat met het oog op de verschepingen van het meereendeel der oogsten naar New York en den daaruit volgende lageren prijsstand wel te begrijpen is.

De Voorraden bedroegen te:

Londen: einde Nov. 1917	237.000	Balen
	tegen 216.000	" in 1916
	" 107.000	" " 1915
	" 68.000	" " 1914

Totaal in Engeland:

op 31 October 1917	ca. 54.000	Ton
tegen 31 " 1916	" 42.000	"
" 31 " 1915	" 25.000	"
" 31 " 1914	" 14.000	"

Liverpool: op 30 Sept. 1917	396.000	Balen
	tegen 64.000	" in 1916
	" 2.100	" " 1915
	" 23.000	" " 1914

Lissabon: op 31 Oct. 1917	167.000	Balen
	tegen 139.000	" in 1916
	" 35.000	" " 1915
	" 33.000	" " 1914

Havre: op 15 October 1917	99.000	Balen
	tegen 77.000	" in 1916
	" 61.000	" " 1915
	" 293.000	" " 1914

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	11 Jan. '18	4 Jan. '18	28 Dec. '17	11 Jan. '17	11 Jan. '16
New York voor Middling..	32,60 c	33,25 c	31,65 c	18,15 c	12,50 c
New Orleans voor Middling	31,75 c	30,63 c	30,— c	18,13 c	12,19 c
Liverpool voor Good Middling	23,69d ²⁾	23,63 d	23,21 d	11,21d ¹⁾	8,21d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 4 Jan. '18	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	2055	3211	2641
" Atlant. Havens	1537	1831	1681
Uitvoer naar Gr. Britannië	1303	1640	1019
" " 't Vasteland.	807	1591	1365
" " Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	4 Jan. '18	4 Jan. '17	4 Jan. '16
Amerik. havens.....	1325	1515	1770
Binnenland.....	1191	1318	1357
New York	147	143	322
New Orleans	365	490	431
Liverpool.	454	868	829

¹⁾ Middling. ²⁾ 7 Jan.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
11 Jan. 1918..	nom.	110.-/-	289.-/-	30./10-	52.-/-
5 " 1918..	nom.	110.-/-	269.-/-	30.10/-	52.-/-
12 Jan. 1917..	nom.	130.-/-	184.10/-	30.10/-	45.10/-
14 Jan. 1916..	78/3	85.-/-	173.5/-	29.5/-	88.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

Van de buitenlandsche Huidenmarkt is deze week absoluut niets te melden. Voor inlandsche huiden is de vraag sterk toegenomen, en worden er zeer belangrijke transacties afge-

sloten. Op het oogenblik betwisten handelaren wederom het product en hebben de prijzen op ongeveer 40 cent en hooger gebracht.

De looierij, die in de laatste weken beneden maximum-prijzen kon koopen, zal er zich nu wederom mede vertrouwd moeten maken, dat zij maximum-prijzen te betalen heeft, hetgeen wel geen bezwaar voor haar zal zijn, daar nog een behoorlijke marge tusschen ruw en gefabriceerd blijft bestaan. Omtrent kalfsvellen en pinken geen nieuwe gezichtspunten.

VERKEERSWEZEN. SCHEEPVAART.

12 Januari 1918. Over het verloop van de vrachtenmarkt in de afgelopen week kunnen, wegens het uitblijven van de mail, geen bijzonderheden vermeld worden.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
7/12 Jan. 1918	—	—	—	—	—	—
31 Dec. '17/5 J. '18	—	—	—	50/-	—	220/-
8/13 Jan. 1917	—	—	f 17,—	—	—	130/-
10/15 Jan. 1916	—	—	" 9,60	15/7 1/2	f 63,—	150/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitchpine)	Engeland (pitchpine)
7/12 Jan. 1918	—	—	—	—
31 Dec. 1917/5 Jan. 1918	—	—	—	—
8/13 Jan. 1917	—	—	—	—
10/15 Jan. 1916	—	—	—	450/- ¹⁾
Juli 1914	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Pott Middlesbro'
7/12 Jan. 1918	—	—	—	—
31 Dec. 1917/5 Jan. 1918	—	—	—	—
8/13 Jan. 1917	20/-	21/6	—	—
10/15 Jan. 1916	21/6	20/-	—	—
Juli 1914	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rieter	Rotterdam	Cronstadt
7/12 Jan. 1918	—	—	—	—	f 42,50	—
31 D. '17/5 J. '18	68/-	101/3	—	—	" 42,50	—
8/13 Jan. 1917	—	—	82/6	—	" —	—
10/15 Jan. 1916	fr 40,—	70/-	80/-	39/6	" 5,50	—
Juli 1914	" 7,—	7/-	7/3	14/6	3'2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
7/12 Jan. 1918	—	—	—	—
31 Dec. 1917/5 Jan. 1918	275/-	500/-	—	—
8/13 Jan. 1917	—	—	—	—
10/15 Jan. 1916	120/-	145/-	—	125/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.